

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; novice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravištvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

«Tisti Bog, ki je ustvaril hebrejski, grški, latinski jezik v svojo čast, ustvaril je tudi vse druge.»
(Papež Janez VIII. 1. 879.)

Vprašanje bogoslužja v narodnem jeziku se ima reševati prilikom koncordata. Naša država predlaga Sv. Stoli, naj dopusti na naših tleh staro slovensko bogoslužje. Na Sv. Stoli je, da končno zavzame stališče.

To vprašanje je staro, kolikor je stara pripadnost enega dela našega naroda katoliški cerkvi. Od istoka je krščanstvo prišlo k nam kot blagovestje miru in svobode, dajoč čast jeziku naroda od zapada, pa je pred križem divjal tujcev meč, s krščanstvom je začelo suženjstvo, in ono je prineslo nemščino in latinščino, nepriznavajoč našemu jeziku sposobnost za bogoslužje. Po kratkih svetlih trenutkih papežev Hadrijana II. in Janeza VIII. se je Rim odločil za germansko nasilje. Wiching je zmagal. Slovensko bogoslužje se je umeknilo v Primorje. A tudi tu ga je že čakal latinski sovraženik. Krepo se je narodni biskup Gregor Ninski boril za narodni jezik, a iz Rima od papeža Janeza X. strahovani škofje so na splitskem koncilu obsodili narodni jezik. Sklep glasi:

«Nijedan biskup naše države (iz hrvatske države kralja Tomislava, ki je bil poslušno orodje papežev v preganjanju Metodijevega »skrivoverstva«) ne sme rabiti jezik slovenski; upotrebljavati ga smejo le duhovniki nižjih redov in menih. No v ne jedni cerkvi se jim ne sme dovoliti čitati mašo, samo če bi nastalo pomanjkanje mašnikov, ali tudi to samo z dovoljenjem papeževim.» A rimska intriga ni uspešna. Kajti slovensko bogoslužje je do 16. stoletja zopet osvojilo vse Primorje, velik del Kranjske in tudi Koroske. Reški stolni kapitelj, ki je spadal tedaj pod škofijo v Pulji, je bil preko 15. stoletja glagoljski. Še l. 1593. se škof Claudius Sozomenus zamen trdil, da uvede latinščino v cerkev. Leta 1627. piše analist jezuitov na Reki, da duhovščina ne zna latinsko, ampak da zna čitati in pisati samo glagoljski...

Rim in nemštvo sta v stoletni borbi dovedla latinščino do zmage med Slovenci in večino Hrvatov. Armenski, hebrejski, grški jezik so vredni, da jih narod čuje v cerkvi v svečanem bogoslužju, slovenski jezik, kot jezik hlapcev, tega ni vreden.

Ob našem osvobojenju se problem narodnega bogoslužnega jezika vrača sam od sebe. Latinščina, usiljena nam v robstvu, je simbol te robstva. Svobodni narod hoče kakor v svojem domu in v uradu svoj jezik čuti i v cerkvi. Pod strahovitim pritiskom javnega mnjenja so se l. 1918. jugoslovenski škofje izjavili za slovensko bogoslužje. A že istočasno so zakulisno začeli boj proti njemu, češ da je bil ta sklep samo pesek v oči narodu. Ko danes v Rimu naša država v imenu naroda zahteva zadoščenje in spoštovanje narodnemu jeziku, se Sv. Stolica poziva na naše škofje in duhovščino, češ da so oni proti temu.

Globoko smo se pogreznili: v trenutku, ko bi morali biti vsi složni v boju za narodni jezik, ko bi morala duhovščina biti v prvi vrsti, ker se je to vprašanje zelo tiče, ko bi moralo odmevati zborov, resolucij in manifestacij za čast slovenščine, v tem trenutku ne dvigne od 1300 slovenskih duhovnikov ni jeden svojega glasu za narodno čast. Nasprotno: grobno molčanje daje prav izdajalstvu škofov, ki na vso moč delajo, da zaprečijo slovensko bogoslužje! V historičnem momentu je izdajalski strun klerikalizma pokazal svojo moč. Zatrli je ljubav in spoštovanje do lastnega jezika v slovenski duhovščini. — C. Wichingovim naslednikom dajo v roko svoje mu narodu nezvesti duhovniki Slovenijo in Hrvatsko.

V tem brdskem spoznanju nam priha v roko glasilo SLS, ki 8. septembra 1925 ponovno taji, da njena ideja ni od zunaj zanesena v naš narod, temveč da je »produkt faktične njegove volje«. «Integralnost slovenstva», to je program SLS, tako trdi glasilo ljubljanskega škofa. Hlapci latinstva, vedno enaki od mučeništva Cirila in Metodeja do danes, so drzni ciniki, ki mu v lastnem delokrogu izkazujejo toliko zaničevanje. V Istri se gibljejo za svoj jezik v cerkvi, v Sloveniji pa delajo proti njemu »integralni« — Slovenci.

Kje ste katoliški narodnjaki in somišljeniki SLS v trenutku, ko se v Rimu pripravljajo odločitev glede narodnega jezika v cerkvi? Ali ste vsi kukavice, ali nimate ni iskrene ponosa več?

Ne morete, ne smete. Bojite se škofov, kakor psi krive palice. Pobeljati ste grobovi!

Preosnova RR vlade

Avdijence pri kralju. — Vesti o koncentracijski vladi. — Likvidacija Hrvatske zajednice. — Stepan Radić pri Pašiću.

— Beograd, 9. septembra (Izv.) S kraljevim povratkom v Beograd se pričakuje živahnije politično življenje. Že včeraj je bilo več avdijenc. Opoldne je bil sprejet zastopnik ministrskega predsednika Marko Gjuričić, ki je poročal kralju o vladnih poslih. Popoldne so bili v avdijenci sprejeti resorni ministri. Prva sta bila sprejeta ministra Krsta Miletić in Pavle Radić. V avdijenci pri kralju je bil tudi naš poslanik na rumunskem dvoru Čolak-Antić, za njim pa minister pošte in telegrafa dr. Benjamin Šuperina.

— Beograd, 9. septembra. Včeraj so se vrtnili v Beograd Ljuba Davidović ter ostali poslanci njegove stranke, ki so bili s njim na agitacijskem potovanju. Novinarjem so izjavili, da so na svojem potovanju dosegli velik politični uspeh in da njihovi volilci povsod odobravajo njihovo politiko. V davidovičevskih krogih se trdi, vračno širi ideja o sestavi koncentracijske vlade. Včerajšnja »Pravda« poroča, da je Hrvatska zajednica doživela popoln poraz svoje politike in da bo likvidirala (?) V Splitu bodo 13. t. m. zajedničarji in disidentni HSS skušali osnovati novo stranko, kar pa ne bo po mnenju »Pravde«. Imelo nobenega uspeha, ker da je Radić obdržal vse volilce v svojih vrstah.

— Beograd, 9. septembra (Izv.) Po informacijah iz radikalnih krogov vlada med radikalnimi pristaši v narodu veliko nezadovoljstvo proti sporazumu s Stepanom Radićem, zlasti pa radi preganjanja uradnikov, predvsem Srbov. Obenem se tudi naglašuje radićevska akcija v Vojvodini, kjer je povzročila med radikalni velik odpor. Minister narodnega zdravja dr. Slavko Miletić je imel povodom tega v radikalnem klubu konferenco, ki ji je prisostvoval tudi predsednik kluba Ljubo Živković. Ob tej priliki se je poudarjalo veliko nezadovoljstvo med radikalnimi volilci v Vojvodini.

Razočaranje nad trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Avstrijo

Trgovinska pogodba stopi v veljavo dne 16. septembra.

— Beograd, 9. septembra. (Izv.) Zaključitev trgovinske pogodbe z našo državo in Avstrijo je izzvala upravičene proteste me našimi industrijskimi in trgovskimi korporacijami, ker je zaključena pogodba spravila našo industrijo v veliko krizo zlasti v Sloveniji. Merodajni faktorji dobivajo zaradi tega od vseh strani množične pritožbe. Ljubljanska trgovska in obrtniška zbornica je poslala obširno spomenko vsem merodajnim čimteljem, v kateri opozarja na škodljive določbe trgovinske pogodbe. Včeraj je naš delegat Kukić, ki je podpisal trgovinsko pogodbo, konferiral s pomočnikom zunanjega ministra Markovića in mu je poročal o zaključeni pogodbi. Kakor doznavava vaš dopisnik, bodo naši merodajni čimtelji skušali ublažiti težkoče, ki so nastale vsled pogodbe z našo industrijo, z avtonomnimi tarifami. Na vprašanje našega dopisnika na merodajnih mestih, zakaj je izvoz kontingenta vina omejen, se mu je odgovorilo, da je došlo do te omejitve radi tega, ker je Avstrija že prej zaključila z Italijo uvoz večjega kontingenta vina in ker ima tudi sama zelo razvito industrijo piva. Ko je opozoril na škodljive posledice trgovinske pogodbe, se mu je odgovorilo, da se ne sme gledati nanaš na prevelikim pesimizmom, ker se bo na eni strani pridobilo, kar se je na drugi izgubilo. S sklenjeno trgovinsko pogodbo bo popolnoma zavarovan izvoz naših kmetijskih proizvodov.

— Beograd, 9. septembra. (Izv.) Trgovinska pogodba, sklenjena z Avstrijo, stopi v veljavo 16. t. m. in bodo s tem dnem uvedene tudi vse nove tozadevne carinske postavke.

Sestanek Pašića in Radića

Pašić proti prazni reklam. — Pašićevi nauki Radiću.

— Ženeva, 8. septembra (Izv.) Danes ob 15. se je odpravil Stepan Radić z avtomobilom v Evians les Bains. Ob 16. je prišel s svojim spremstvom v hotel »Royal«, kjer sta ga sprejela šef Pašićevske kabineta in šef oddelka za javno varnost. Odpravila sta ga v hotelsko dvorano, kamor je prišel čez nekaj časa Pašić s soprogo. Dr. Laza Marković mu je predstavil Radića, ki je izrazil Pašiću svoje zadovoljstvo radi njegovega zdravja. Razgovor med Pašićem in Radićem je trajal poldrugo uro. Dr. Marković ju je pri odhodu skušal fotografirati, kar pa je Pašić odbil z besedami: »To je reklama! Vsi prisotni so se morali smejati, ko se je Pašić obračal tako, da mu fotografski aparat ni mogel posneti lica. Pašić je bil zelo dobro razpoložen, pa je na vprašanje novinarjev o poteku posvetovanja odgovoril samo: »Vse je dobro! Kljub temu pa se je proti svojem običaju spustil v razgovor z novinarji ter si je dal po vrsti predstaviti vse zastopnike listov. Po poslovitvi s prisotnimi je Pašić odšel v svojo sobo, medtem ko sta soproga in njegova hčerka z ostalimi odšli na teraso hotela, odkoder je lep razgled na Ženevsko jezero. Na terasi je Radić pristopil k novinarjem ter jim dejal o poteku razgovora z Pašićem naslednje: »Gospod Pašić mi je opisal, kakor še nikdar nisem čul, potek radikalnega boja v prvih letih in herojsko zaječarsko vstajo, v kateri so bile 104 osebe na smrt obsojene, v ječo pa je prišlo 1800 ljudi. Za tem je g. Pašić pojasnil, kako je došlo do kraljevine SHS in opisal ves razvoj novejšje politike. Jaz sem dejal, da je sporazum delo Pašićevega državnštva in zadržanja HSS. Avstrija nam je zasužnjevala dušo, a Turki telo, — tako je zaključil g. Pašić.«

Ob 19. se je vrnil Stepan Radić v svoj hotel »Beau Rivage« v Ženevi.

STEPAN RADIĆ V ŽENEVI

— Beograd, 9. septembra. (Izv.) Včerajšnje »Vreme« objavlja brzojavko iz Ženeve, v kateri opisuje, da je službo božjo v pravoslavni cerkvi v Ženevi povodom prestolonaslednikovega rojstnega dne izvršil prota Orlov in da je bila cerkev polna občinstva. Stepan Radić je po ruskem običaju prekleščal ves čas, kar je izzvalo naveden viti. Pri izhodu iz cerkve so ga novinarji obkrožili, vendar pa je odklonil vsake informacije brez pooblastila našega zunanjega ministra dr. Ninčiča. »Politika« je objavila brzojavko iz Ženeve o nastopu Stepana Radića in njegove soproge na sejah Društva narodov. Stepan Radić je se-

del poleg delegata Sijama, njegova soproga pa je bila na galeriji vsa rdeča od nenavadnega razburjenja in zadovoljstva. Na Radića je stavila otročja vprašanja, zakaj je zborovalnica Društva narodov tako skromna, skoraj ravnotako, kakor dvorana naše Narodne skupštine. Nadalje ga je vprašala, zakaj sedi ravno poleg slamskega delegata. Stepan Radić ji ni odgovoril, ker ga je neprijetno zadel njena nianost.

Povratak kralja in kraljice v Beograd

— Beograd, 9. septembra. (Izv.) Včeraj ob 11. dopoldne so se vrtnili iz dvornim vlakom v Beograd kralj Aleksander, kraljica Marija, princ Pavle, princezinja Olga ter spremstvo. Na kolodvoru so sprejeli člane kraljeve družine notranji minister Boža Maksimović, prometni minister Ante Radojević, upravitelj mesta Manojlo Lazarević in minister dvora Dragomir Janković. Ko je dvorni vlak došel na postajo, je bila na kraljevem dvoru razboješana zastava v znak, da sta se kralj in kraljica vrnila v prestolnico. Po sprejemu na kolodvoru so se člani kraljeve družine in spremstvo odpravili v dvor in jih je med potjo množično občinstvo navdušeno pozdravljalo. V prvem avtomobilu sta se peljali kraljica Marija in princezinja Olga, v drugem kralj Aleksander in princ Pavle, v tretjem pa general Hadžić s soprogo. Ob prihodu pred dvor je množica zbranega občinstva burno pozdravljala svojega kralja.

Veliki španski porazi v Maroku

Težke izgube Šancev. — Protinapadi Ab del Krima.

— Pariz, 9. septembra. (Izv.) Iz Madrida poročajo, da je v soboto spremljal del španskega bojnega brodovlja transporte španskih čet. Pri izlizu reke Lau so poskušali na videz izvesti izkrcanje. Nato so plule proti zalivu Alhucemasa. Drugo izkrcanje se je izvršilo pri Sidi-Drisu. V ponedeljek zvečer so združene španske in francoske bojne ladje začele močno obstreljevati postojanke rifskega Kabilov na obali, na kar bi imelo slediti izkrcanje čet. To akcijo pa so omejili samo na polkus, ki so ga takoj zopet morali opustiti, ker so pokazali Kabilu izredno močan odpor in prizadeli Špancem velike izgube.

Okolico Tetuana preplavljajo španski letalci z letaki, ki napovedujejo, da bodo španske in francoske čete v prihodnjih dneh pričele z ofenzivo, radi česar naj se domači rodovi tekem treh dni podvržejo.

— Pariz, 8. septembra. (Izv.) Obstreljevanje od strani rifskega Kabilov je bilo nepričakovano tako učinkovito, da je na španski bojni ladji »Alfonz XIII.« nastala tolika zmešnjava, da se je general Primo de Rivera s svojim štabom preselil na križarko »Jaime I.« Španske izgube so bile zelo velike.

— Pariz, 9. septembra. (Izv.) Po vestih iz Tangerja so Kabilu pričeli z napadom na dveh frontah. Enu uro pred izkrcanjem španskih čet so pred Tetuanom izpostavljeni postojanko Ben-Karih napadli močni oddelki Kabilov in Džebalov. Španske izgube so zelo znatne. Vzhodnem odseku francoske fronte oblegajo Kabilu lual. Iz tega odseka poročajo od povsod o sovražnih napadih. Dne 5. in 6. septembra so francoska letala neprestano bombardirala Sešuan in njegovo okolico.

Briand o varnostnem paktu

— Berlin, 9. septembra. Listi so objavili razgovor ženevskega dopisnika socialno demokratske berlinske korespondence z Briandom o varnostnem paktu. Briand je izjavil, da zanesljivo pričakuje sestanek z dr. Stresemannom koncem septembra ali najkasneje pričetkom oktobra. Dejal je dobesedno: »Povejte, da bom položil na mizo svoje karte odprte in da hočem doseči mir med Nemčijo in Francijo. Mi moramo doseči končno rešitev za našo državo ali pa vsi propademo. Ko bo sklenjen varnostni pakt, se bomo tudi sporazumeli o vprašanju razorožitve in evakuaciji zasedenega ozemlja. Navzočnost državnega kancelarja dr. Luthra na konferenci bo delo posebno pospešila.«

NAJVEČJA BOJNA LADJA

— London, 8. septembra. Bojna ladja »Nelson«, spuščena v morje v ladjedelnici Armstrong, ni samo največjša angleška, ampak svetovna bojna ladja. Dolga je 702 čevlja, tonaže 352.000. Podrobnosti glede oborožitve niso znane. Najbrž bo imela 9 topov, moštva 14.000. V mornariškem proračunu je izdatkov za njo 400.000 šterlingov na leto. Gradba ladje stane 7 milijonov šterlingov.

NAŠA SVOBODNA LUKA V SOLUNU

— Beograd, 9. septembra. (Izv.) Sem, kaj je došel ravnatelj naše svobodne luke v Solunu g. Božić, ki je finančnemu ministru dr. Stojadinoviću poročal o delih, ki jih je treba izvršiti za definitivno uređenje naše solunske cone. Jugoslovanska cone v solunskem pristanišču se nahaja v takem stanju, da more sprejeti le majhen del izvoza, a o izvozu večjega obsega ne more biti govora, dokler se svobodni pas ne razširi. Z deli za preureditev naše svobodne luke v Solunu se bo po izjavah g. Božića začelo v najkrajšem času.

GEN. GONZAGA POVELJNIK MILICE

Rim, 8. septembra. »Agenzia Stefani« naznanja, da je general armadnega zbora princ Maurizio Gonzaga imenovan za poveljnika prostovoljne milice za narodno varnost. Poveljništvo sprejme te dni.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Testoni monte frc. Postojna denar 550; madrieri 75/220 od 4—8 cm, I, II, III frc, meja denar 575; deske pod mero 25 in 30 mm od 10 cm frc, meja denar 550; bukova drva 1 m d, suha frc, m, 8 vav, denar 22,50, blago 22,50, zaključki 22,50; bukovo ogelje praška frc, Borovnica 1 vav denar 20, blago 20, zaključki 20.

ZITNI TRG.

Pšenica potiska 77/78 frc, b3k, post 2 vav, denar 250, blago 250, zaključki 250; pšenica domača frc, Lj, denar 250; koruza slav, par, Lj, blago 220; koruza slav, frc, Postojna trst, 1 vav, denar 224, blago 224, zaključki 224; oves slav, par, Lj, blago 180; krompir beli frc, nakl, post, blago 65; Laneno seme la, frc, Lj, denar 540; kostonji la frc, slov, postaja, blago 255.

2½% drž. renta za vojno škodo denar 300; 7% invest. pos. iz l. 1921 denar 77; Celjska posojilnica d. d, denar 201, blago 204; Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 240; Merkantilna banka denar 100, blago 102, zaključki 100; Prva hrvatska štedionica denar 911; Kreditni zavod denar 175, blago 183; Strojne tovarne in livarne denar 80; Trboveljska premogokopna družba denar 320; Združene papirnice denar 120; Stavbena družba d. d, Lj, denar 165, blago 180; 4½% kom. zad. dež, bke denar 20, blago 25; 4½% zast. l. kr, dež, bke denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 9. septembra. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 10,81—10,88, Praga 165,40—167,40, Pariz 264,60—268,80, Newyork 55,78—56,38, London 271,46—273,46, Trst 239,54—241,94, Dunaj 0,07867—0,07967, Berlin 13,29—13,39. — Valute: lra 237,50 do 339,70.

Efekt i: 7% invest. posojilo 1921 79; 2½% drž. reta za ratnu šteto 301,50—302,50; Ljubljanska kreditna 225; Centralna banka 11—12; Hrvatska eskomptna banka 128 do 129; Kreditna banka, Zagreb, 125—130; Hipotekarna banka 72,50—73,50; Jugobanka 108—109; Prastedionica 915—920; Slavenska banka 65—66; Eksploatacija 48—50,5; Drava d. d. Osijek 190; Sečerana, Osijek 495 do 500; Isis d. d. 67—70; Gutman 420 do 430; Slaveks 160; Slavonija 50—52; Trboveljska 360—365; Union, paromlin 400; Vevč 120.

Inozemske borze.

Curih, 9. septembra. Borza: Beograd 9,225, Pariz 24,35, London 25,105, Newyork 517,80, Milan 21,75, Praga 15,30, Dunaj 0,007305, Berlin 1,2415.

Trst, 9. septembra. Predborza: Beograd 42,25—42,75, Pariz 111—112, London 115,25—115,75, Newyork 23,80—23,90, Curih 460—464, Praga 70,25—70,75.

Prosveta

Načela novega pouka in vzgoje

(Predavanje francoskega prof. Ferrière.)

Pri povratku z mednarodnega profesorjskega kongresa, ki se je vršil v Beogradu, se je francoski delegat prof. Ferrière ustavil v Zagrebu in predaval v tamošnjem ljudskem vseučilišču o novih načelih pouka in vzgoje. Prof. Ferrière je najprej razlagal razna vzgojslovna pojmovanja. Navajal je n. pr. starinsko avtoritativno vzgojstvo, ki je delovalo zgolj z avtoriteto in povelji. Potem je prešel na vzgojslovje, kojega edini cilj je priprava za izpite z večnimi spornimi vprašanji. Dotaknil se je tudi principa šolske discipline, s katero se neke vzgojstvo misli, da lahko prerode človeka. Končno je govoril o Tolstemu in o njegovem vzgojslovnem načelu, po katerem se naj moralno-intelektualna osebnost razvija s pomočjo svobode in ljubezni, dočim naj se zanemarija vsak sistematični napor za izoblikovanje značaja.

Prof. Ferrière je opozoril na poizkuse talentiranih vzgojslovnih praktikov v raznih državah in je naglasil potrebo, da se ti praktični vzgojstvi seznanjajo enako tudi z novimi teorijami psihologije in pedagogike, kakor je tudi obratno potrebno, da se teoretični seznanjajo s pedagoško prakso. Na temelju take medsebojnosti se je ustanovil n. pr. 1. 1899. v Ženevi slovit Jean-Jacques Rousseaujev institut, ki združuje prakso s pedagoško teorijo. Stremilja tega instituta se bodo sedaj posplošila na ta način, da jih podpre tudi Društvo narodov v Ženevi.

Predavatelj je opozoril na važnost študijskega vzgojslovnega življenja ter na pomen tega življenja za vzgojo. V podzavestnem življenju se nahajajo tajni in številni izvori naših življenjskih sil, s katerimi mora računati predvsem vzgojstev. Koliko truda in časa se da pri vzgoji prirediti, ako so podzavestne, prirojene tvorbe iste razumne izkoristijo za oblikovanje deške duše in za razvoj človeške osebnosti! Treba umno kombinirati razne oblike skupnega, svobodnega, individualnega in zajedniškega dela in ustvarjanja. Marsikatera učna stvarina se lahko bolje pojmuje in doživlja, ako se učenecem proži prilika, da se več tednov bavijo le z enim predmetom in ako se stvarina izbira po faktični sposobnosti učenca in po njegovem dejanskem razvoju, ne pa po predpisanih in za vse enako veljavnih šablonah.

Kar se tiče mentalnih faz in tipov, ki se nahajajo v človeški zgodovini, pa tudi v razvoju otroka, mladeniča in tudi med odraslimi ljudmi, ločimo štiri vrste človeških tipov. Prvi tip predstavljajo senzitivni ljudje, ki živijo popolnoma v neposredni čustvenosti. Take tipe najdemo pri lovskih in nomadnih plemenih, pri otroku, in tudi pri odraslih ljudeh, ki se tepejo za uživanje, za materijalne dobrine in za denar. Med takimi senzitivnimi tipi srečamo včasih tudi velike umetnike. Na navadne senzitivne ljudi učinkujejo kazni in prepovedi.

Drugi tip tvorijo posnemalni, imitativni ljudje, kakršne najdemo n. pr. med starogrškimi in starorimskimi narodi. Pri otroku se ta tip pojavi med šestim in devetim letom. V teh letih se otroci radi ravna po roditeljih, po učiteljih ali po vzgledu prijateljev. Odrasel človek takega tipa je rad konvencionalen. Vzgojstev bo na ljudi takega kova najlažje deloval s tem, da apelira na čustvo časti.

V tretji vrsti se razvija intuitivnost. Poedinec se otreša pritiska kolektivnosti. Pri tem lahko zapade tudi v anarhijo, ki je običajno pridružuje takim pokretom tudi v zgodovinskih pojavih, n. pr. v velikih dobah družabnih in religioznih reform. Pri mladini se tak tip pojavi med 12. in 18. letom. Ko taki tipi odrastejo, radi nastopajo kot religiozni voditelji. Take tipe najlažje obvlada vzgoja, ki vpliva na čustveno plemenitost.

Četrta racionalna faza se v velikem obsegu še ni pojavila v zgodovini. Pač pa se javlja pri odraslih osebah, kadar prežive dobo mladostnega upiranja proti kolektivnosti in družbi. Tedaj se rade pojavijo težišča.

A. G.

Ubil sem svojo služkinjo

— Da, gospod državni pravdnik, priznam, ubil sem svojo služkinjo, je pa tudi res, kakor stojim tu pred vami, da nisem imel namena ubiti jo. Hotel sem jo samo malo poučiti.

— S strelom iz samokresa?

— Da, hotel sem, da bi ji krogla zažvižgala mimo ušes. Sem namreč iz boren strelce, bil sem siguran. Ustrelil sem mimo, dekle se je nagnila, krogla je zadela srce. Zgrudila se je mrtva.

— Ali obžalujete svoj čin?

— Obžalujem, da sem ubil, ni mi pa žal služkinje.

— Dobro skrbite za svojo služkinjo. Dobro in redno dobiva plače...

Kakšna muha vas je pa ugriznila?

— Ni bila samo ena muha, ki me je ugriznila, gospod državni pravdnik. Podlegel sem neprestanemu zbadanju, strašnemu bataljonu muh. Če me piči ena muha, se hvalabogu še toliko odpravim, da ostanem miren. Celo deset muh me lahko napade, pa ne izgubim ravnotežja. Toda stotisoč muh, to je že preveč!

— Obžalujem, da sem rabil to metaforo, ker nam zakriva dejanski položaj. Dejstvo je, da ste ubili svojo služkinjo. Kako se boste zagovarjali?

— Gospod državni pravdnik, moja služkinja je bila iz Alzaške.

— To ni razlog.

— Če me boste motili, se bom težko opravičil, gospod državni pravdnik.

— Govorite!

Moja guvernanta je bila iz Alzaške. Rodom iz Bischwiller, okraj Strassburg.

nje, ki spravljajo poedince in zahteve za enotno sklad. Poedinec se čuti solidarnega s pravimi potrebami vsakega človeštva. Napram takim tipom se nastopi z razumno uvidenostjo. Ko človek spozna, da je nekaj dobro, stremi za tem, da to ostvari.

Predavatelj je povdarjal, da se v vzgojslovju ne išče nove poti radi novotarij, ampak da se na mesto dosedanjih uspehov dosežejo novi, še boljši. V nekih državah je n. pr. dovoljeno, da sposobni in izkušeni učitelji in vzgojstvi zapuščajo predpisane poti ter da svobodno učijo po svoji notranji uvidenosti. Tudi v državah, kjer ta svoboda še ni dosežena, odvise le od sposobnega učitelja in vzgojitelja, da uvede v svoj poklic in v svoje vzgojslovno delo čimveč ljubezni in pametnih novotarij. Prof. Ferrière je priznal, da se tudi jugoslovski vzgojstvi prav močno zanimajo za narodna pedagoška stremjenja. Posebno ga zanima Vidovičeva šola v Sarajevu.

Na koncu je prof. Ferrière opozoril na važnost nove vzgoje za trajen mir med narodi. Nad mirom pa mora zavladati pravica. Mir brez pravice ni pravi mir. Nad pravico mora končno stati ljubezen, ker pravica brez ljubezni ni prava pravica.

— Razpis gled. abonmaja za sezono 1925/26. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje gledališki abonma za sezono 1925/26 in sicer za abonmaje A, B, C, D, E in F. Vsak abonment dobi tekotom sezono 1925/26, to je od 1. oktobra 1925 do konca junija 1926 po 20 dramskih in 20 opernih predstav. Abonma se plačuje v 8 zaporednih mesečnih obrokih, prvi obrok na dan podpisane abonmaja v septembru, ostalih 7 obrokov pa v času od 1—5 vsakega meseca, t. j. od oktobra 1925 do vstevšja aprila 1926 pri gledališki blagajni. Cene za polno vplačani abonma so: Lože parter 8 obrokov po 465 Din; lože I. reda št. 1—5 8 obrokov po 540 Din; št. 6—9 8 obrokov po 620 Din; balkonske lože obroki po 325 Din. Partnerni sedeži v osmih plačilnih obrokih: I. vrsta po 135 Din, II—IV vrsta po 120 Din, V—IX vrsta po 115 Din, X—XI vrsta po 100 Din. — Balkonski sedeži v osmih obrokih: I. vrsta po 110 Din, II. vrsta po 80 Din, III. vrsta po 75 Din. — Galerija I. vrsta po 55 Din, II—III vrsta po 45 Din in IV—V vrsta po 30 Din. Državni uradniki imajo na zgoraj navedene cene 25 odstotni popust in plačujejo obroke ravno tako v 8 mesečnih obrokih. Priglasite za gledališki abonma sprejema gledališka uprava v veži dramskega gledališča in sicer od 9.—12. in od 3.—5. popoldne od dne 9. septembra dalje. Z lanske abonente reda A, B, C, D, E in F so lanski sedeži odnosno lože rezervirane do sobote 12. t. m. Od torka 15. t. m. se na istem mestu in ob istem času sprejemajo novi abonenti. Priglasite za abonma se zaključijo v četrtek dne 17. t. m. popoldne. Uprava prosi vse one, ki se nameravajo abonirati, da s svojimi priglasili ne odlašajo, ker se nobenemu staremu abonentu ne bo hranilo mesto dalje kot do sobote 12. septembra popoldne.

— Jugoslov. sekcija riječke izložbe. Javljaju nam sa Rijeke, da će jugoslov. sekcija izlagati u Trstu, Rimu i Veneziji svoje radove, koji su ovdje našli na osobito prijateljsko i priznanje. Talijanski listovi razlažu, da se Jugosloveni odlikuju zdravom umjetnošću (u jugoslov. št. nema ni jedne kubističke slike), koja odsjeva u XIV. sati I. internac. izložbe na Riječi.

— Umetnostna razstava v Akadem. skem domu poleg hotelja Union, kjer razstavlja brata Rijeke, da će jugoslov. sekcija izlagati u Trstu, Rimu i Veneziji svoje radove, koji su ovdje našli na osobito prijateljsko i priznanje. Talijanski listovi razlažu, da se Jugosloveni odlikuju zdravom umjetnošću (u jugoslov. št. nema ni jedne kubističke slike), koja odsjeva u XIV. sati I. internac. izložbe na Riječi.

— Gledališki abonma za sezono 1925/26 se sprejema v veži dramskega gledališča od 9.—12. in od 3.—5. popoldne. Lanskim abonentom se rezervirajo stari sedeži do sobote 12. t. m. Od torka 15. t. m. se sprejemajo novi abonenti. Letni abonma se vplača tudi lahko v osmih obrokih. Državni uradniki imajo zman popust.

Ponosna je bila na to in njena frizura je bila nekoliko ekscentrična, toda prav čedna. Služila je pri meni tri leta. Ko bi bilo vsaj mogoče ta tri leta v bodoče odšteti od dobe mojega trpljenja!

— Ne frazite, prosim.

— Sem kristjan, gospod državni pravdnik in ta nesrečni slučaj me je hočel noč prepričati od tega, da mislim na bodočnost.

— Torej dobro. Nadaljujte.

— Služila je torej pri meni tri leta. Nikoli nisem poznal tako groznega dekleta. Neprestano je pustošila moje premišljanje, razbijala okna, razlivala črnilo, trgala slike in odnašala blazine z naslonjačev. Če je deževalo, je odprla v salonu okna pod pretvezo, da preganja bacile. Mudila se je vsakokrat nad dve uri pri ogledanju in pripovedovanju tam klepetuljam vse naše storije. Ni bila tako bedasta, kakor druge, to je njena sitnost in trmodlavost ni poznala nobenih mej. Nobene besede ni hotela razumeti. Če sem ji rekel: »Prinesite mi kozarec porskega!« je vprašala: »Kakšno bordo? Tisto, ki ima zeleno etiketo?« In če ste jo vprašali ne vem kaj, vedno je ponavljala vaše vprašanje. Često se je pripenilo, da je spustila na tla kup polnih krožnikov, in ko je potegnila iz črepinj edino celo posodo, je dejala: »Hele, to je pa imenitno, eden je ostal cel!« To se je ponavljalo dan za dnem in moji živci so bili uničeni.

— Vrniva se k zločinu.

— To ni zločin, gospod državni pravdnik, to je umor brez namena.

— Nadaljujte.

— Tistega dne, ali bolj rečeno,

Ljubljanski velesejem

Zadnja dva dneva. — Včeraj je posetilo velesejem nad 20.000 oseb. — Oglašajo se že razstavljalci za prihodnje leto. — Uspeh splošno zelo dober.

V Ljubljanski velesejem je bil včeraj končan. V ponedeljek dopoldne je sicer deževalo, vendar pa je bil na sejmišču živahen promet. Kljub slabemu vremenu je posetilo velesejem predzadnji dan nad 6000 oseb. To so bili seve večinoma domačini, ki so kupovali razstavljene vzorce, med njimi smo pa opazili tudi več tujih in inozemskih kupcev. Kupcije so se sklepale v ponedeljek ves dan. Splošno so letos kupcije zelo ovirali plačilni pogoji. Kupci so zahtevali v mnogih slučajih šestmesečni plačilni rok, kar je za proizvedence postalo nenrecenljivo. V ponedeljek so bile večje kupcije večinoma zaključene. Začela se je razprodaja na drobno, ki je privabila oba zadnja dneva mnogo odjemalcev. Nekateri razstavljalci so razprodali vse vzorce. Veliko privlačnost je imela tudi zadnji dnevi higijenska razstava. Številni obiskovalci se splošno koristne ustanove je bilo zelo razveseljivo. Isto velja tudi o sportni razstavi, ki je pokazala, da se naša javnost zelo zanima za telesno vzgojo in da posveča sportu tisto pozornost, ki jo po pravici zasluži. Prirediteljem obh razstav naj bo poset v spodbudo za nadaljnje delo. V ponedeljek je posetilo velesejem tudi več šol. Dopoldne so bili na sejmišču večinoma resni kupci. Dobro je delala usnarska in strojna industrija. Iz inozemstva so bila zastopana tale mesta, odnosno večji kraji: Celovec, Lipsko, San Rems, Trst, Gorica, Grabstein, Tolmin, Sv. Lucija, Strassburg, Sovodnje, Reka, Vintring, Dunaj, Silistria itd. Dopoldne so se sklepale kupcije na debelo, popoldne večinoma na drobno. V ponedeljek je posetilo velesejem tajnik centrale industrijskih korporacij g. Blaškovič.

Kolikor smo mogli izvedeti, je razpoloženje razstavljalcev splošno dobro. Ena tretjina je z letošnjim velesejem bolj zadovoljna kot z lanskim, ena tretjina enako, ena pa nekoliko manj. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da je gospodarska konjunktura, ki jo karakterizira splošna stagnacija, kriza v industriji, pomanjkanje gotovine, navedenemu konumu in drugi nenormalni pojavi, za velesejme zelo nepovoljni. Vsi tisti razstavljalci, ki letos niso prišli v celoti na svoj račun, naj bi to upoštevali tem bolj, ker v gospodarskem življenju trenutni neuspeh ne sme povzročiti malodušja in resignacije. Značilno je pa, da je za prihodnje leto velik odstotek razstavljalcev že zasiguran in da so se mnogi že zdaj prijavili. Samo obveznih prijavitelj za prihodnje leto je prejela sejmska uprava že nad 50. Govorice, ki jih širijo gotovi elementi menda iz navade ali pa namenoma, češ da prihodnje leto velesejma ne bo več, so torej brez vsake stvarne podlage.

Včeraj je bil zadnji dan letošnjega velesejma, ki je imel z vremenom izredno srečo. Trije glavni dnevi, t. j. prva in druga nedelja ter včerajšnji praznik so bili lepi in to je mnogo pripomoglo, da število posetnikov letos prav nič ne zaostaja za prejšnjimi leti, ali pa je še večje. Dnevni vstopnice je bilo prodano sicer manj kot lani (900 manj), zato je pa število stalnih legitimacij znatno prekoračilo ono lanskega leta. Včeraj je bilo na sejmišču ves dan zelo živahno. Obiskovalcev je bilo nad 20.000. Razprodaja vzorcev na drobno je šla prav dobro.

Mnogo je bilo tudi včeraj podeželjskega ljudstva, ki je z letošnjim velesejem zelo zadovoljno, ker je prišlo na higijenski in živinorejski razstavi v polni meri na svoj račun. Večjih kupcij včeraj naravno ni bilo, ker so resni kupci večinoma že odstopovali. Danes je sejmišče v znamenju pospravljanja in odvažanja vzorcev.

Mnogi razstavljalci so odšli že včeraj, drugi zapuste sejmišče danes in jutri, tako da se bo mogla sejmska uprava že prihodnje dni lotiti zbiranja podatkov o uspehih letošnjega velesejma.

Ti podatki, ki jih bo mogoče objaviti v najboljšem slučaju koncem tedna, pokažejo točno sliko dela, ki ga je izvršil V. Ljubljanski velesejem. Splošno lahko že danes rečemo, da je rezultat tega dela zelo zadovoljiv. Število posetnikov je bilo za sedanje razmere naravnost nepričakovano veliko. Po sklenjenih kupijah in trgovskem efektu letošnji velesejem morebiti ni dosegel prvih štirih, toda kdor računa z dejanskimi razmerami in upošteva velike težkote, s katerimi se mora boriti naše gospodarstvo, mora pač priznati, da je naš velesejem tudi letos v polni meri dokazal svojo eksistenčno uporabnost.

Kar se tiče same organizacije in notranjega poslovanja velesejma, moramo priznati, da je brehibna. Vsi razstavljalci brez izjeme so bili z organizacijo zelo zadovoljni. Ves čas se ni pripetil na sejmišču niti najmanjši incident. Sejmska uprava je znala s spretno roko preprečiti celo običajne žepne in druge tatvine, tako da sejmska kronika menda ne beleži nobenega slučajja prilizitve tuje lastnine. To je nedvomno velik plus našega velesejma. Pa tudi v vseh drugih ožirih je sejmska uprava na višku. Da je dosegel letošnji velesejem za današnje težke čase tako lepe uspehe, je v prvi vrsti zasluža njegove vodstva, ki se ne straši nobenih žrtv, da dvigne ugled Slovenije in njenega gospodarstva. Sejmsko vodstvo, na čelu z neumornim predsednikom g. F. Bonačem, z agilnim in organizatorično zelo spretnim ravnanjem g. M. Dularja, s požrtvovalnim in marljivim tajnikom g. E. Zoisom in ostalim osebjem, ki je posvetilo velesejmu vse svoje moči, je izvršilo ogromno delo, za katero mu gre pohvala in priznanje. Zeleti bi bilo le, da najde to delo v naši javnosti pravo razumevanje, da se Slovenija z Ljubljano na čelu končno zdrži in zave, kaj pomeni za njen splošni napredek Ljubljanski velesejem in kaj bi z njim izgubili. Zdej, ko je letošnji velesejem zaključen, si moramo pogledati odkriti v oči in priznati, da naša javnost, zlasti nekateri pridobitni krogi, žal še vedno niso videli, da je Ljubljanski velesejem vevaležna ustanova, ki bi jo moral vsak Slovenec po svojih močeh podpirati tako, kakor podpira javnost v drugih državah slične prireditve.

Med čehi bi zamen iskali take, ki namenoma ali pa po svoji zaslepljenosti izpodbijajo ugled praskih velesejmov. Tudi pri nas se bo treba v bodoče v zabavljanju in kritiziranju nekoliko omejit. Treba se bo pa tudi lotiti sistematičnega skupnega dela za povzdigo Ljubljanskega velesejma, brez katerega se obetajo naši industriji, obrti in trgovini še neprimerno težji časi, kot jih preživlja sedaj.

Tega dela se bodo morali poprijeti tudi tisti krogi, ki so bili napram velesejmu doslej indiferentni, dasi jim je mnogo koristil.

— V Baški dolini dobijo kmalu električno razsvetljavo. Zgradijo domačo trdnjavo Struclje. Z električnim tokom bodo preskrbljeni kraj Slap, Idrija ob Bači, Podmelec in Sv. Lucija.

— Bivši avstrijski železničarji premišljajo na jug. Baje so že izdali odloki, da se vsi bivši avstrijski železničarji v Julijski Krajini premestijo v južne dežele. Zadebi bodo slovenski železničarji, ki imajo družine in ta ali oni imajo posesti ali hišico, pa naj odide sedaj v južno Italijo! Italijanska politika proti Slovencem je vedno bolj divja.

— Za povzdigo sadjarstva na Goriškem. V goriški trgovski zbornici se je vršilo posvetovanje, kako povzdigniti sadjarstvo v deželi. Navzoči so bili strokovnjaki in razvila se je živahna debata. Za umne sadjerejce je odbor določil za letošnjo jesen posebne nagrade. Pripravljajo se obsežne akcije v korist sadjarstva.

— Iz Marčane v Istri poročajo, da so imeli lansko leto vinskega pridelka nad 2000 hl, letos ga najbrže ne bo niti 100 hl. Občina bo imela tako škodo okoli 400.000 litr. Koruza je propadla vsled suše, ki je nastala v zadnjem času. Tako slabih časov ne poznamo izstrski kmet.

— V Puči vlada mrtvilo. Brezposelnost je večja kakor kjerkoli drugje, po Korzi ni nikake gneče več in prodajalci se zapirajo. Mnogi trgovci so odšli drugam, s trehujom za kruhom. Govorilo se je v zadnjem času o otvortitvi žravnice cementa ali v Puči se mnogo govori, stori se pa le malo ali nič. Popravila se stolna cerkev, ki je bila, kakor znano, pogorela.

— Pomagalo je. V Kaštelvnu v Istri je za župnika Italijana, ki je hotel cerkev popolnoma poitalijančiti, dasi je prebivalstvo izključno hrvaško. Šel je tako daleč, da celo sv. Cirila in Metoda v cerkvi prekrstil v sv. Petra in Pavla. Ljudje so se pritožili in cerkev je bila prazna, župnik zapuščen. Sedaj pa pridiga in moli zopet v domačem jeziku.

— Z višine 20 m je padel pri gradbi tvornice za stroje pri Sv. Andreju v Trstu delavec 24 letni Stefan Gustinčič. Obledel je mrtel. Gustinčič se je pred 14 dnevi poročil.

— Puljsčina brez dežja. »Starska Riječa« poroča iz Pule: »Čuemo, da je svuda bilo obilato kiše, ali kod nas još uvijek ni kaplje. Več su prošla puna dva meseca, da nema te blažene kiše.« Zato je koruza prezgodaj dozorela, pa tudi grozdje, toda tega —

— Gasilno društvo v Sežani — razpuščeno. Tržaška prefektura je razpustila prostovoljno gasilno društvo v Sežani, češ da se njegovo delovanje ne sklada z društvenimi pravili. Zajedno je prefektura zasedla vse imetje društva, ki je izročeno občinski upravi. Premoženja je okoli 200 tisoč litr.

— Lovska razstava v Gorici je bila otvorenja v nedeljo. Splošna je sodba, da nudi razstava toliko zanimivosti, da jo je prištevati med prvovrstne lovske razstave. Znanjanje je veliko za razstavo, katero posejajo tudi številni zunanji gostje.

— Skrbite za obrtno šolstvo v Sloveniji. Pri nas v Sloveniji imamo obrtnikov okrog 20.000 in nad 12.000 vajencev in vajenk in le do 3000 pomočnikov. Iz tega je razvidno, da se vsako leto posveti obrtniškega poklica 3000 do 4000 novih vajencev. Od 12.000 vajencev in vajenk pa je preteklo šolsko leto 1924-25 obiskovalo le 6860 obrtnih vajencev na 66 obrtnonadaljevalnih šolah in 783 trgovskih vajencev na 8 trgovsko-gremijalnih šolah; skupaj obeh panog 7643 po številu, — tako je ostalo število 5000 vajencev brez šolskega pouka v Sloveniji. Zlostno dejstvo pa je, da v preteklem šolskem letu nismo imeli šole za vajence celo v Ljubli, kjer je sedež sreskih poglavarjev in to v Laškem, Prevaljah, Litiji in Črnomlju. Potem ni čuda, ako tudi drugod niso ustanovili obrtnonadaljevalnih šol na kmetih. Če pomislimo, da v nekaterih obrtnih delih pri mojstru po eden, dva in še po več vajencev in posebno po podeželskih obrtnih, ki nekateri od teh obenem kmetujejo in obratujejo, delajo po večini z vajenci brez pomočnikov. Statistika nam pokazuje najbolj jasno sliko o tem in hočemo navesti število mojstrov-obrtnikov in obenem v oklepaju število vajencev iste stroke, ki so obiskovali obrtno nadaljevalno šolo v preteklem šolskem letu: čevljarji 3076 (744), mizarji 1328 (670), kolarji 540 (109), tesarji 267 (60), sodarji 182 (51), krojači 1498 (898), šivilje 937 (265), sedlarji in jermenarji 306

(122), usnarji in strojarji 143 (46), mesarji 814 (175), peki 347 (192), ključavničarji 250 (749), kovači 1196 (298), kleparji 156 (151), mehaniki 48 (188), dimnikarji 84 (16), zidarji 250 (175), slikarji in pleksarji 250 (126), lončarji 234 (16), brivci 207 (103), skupaj samo teh je 12.113 mojstrov in samo 5134 vajencev. Manjka pa še precejšnje število drugih strok in tovarn, katere na kmetih ne prihajajo v poštev. Samo v Ljubljani je bilo na 8 šolah 1802 vajencev in vajenk, v Mariboru 948, Celju 366 in Ptuj 242, ostalih 2502 vajencev odpade na druge šole po Sloveniji. Da pa je toliko obrtnega naraščanja brez šolskega pouka na kmetih, je krivo v prvi vrsti to, da je ravno Slovenija glede prispevkov za obrtnonadaljevalno šolstvo od države najbolj prezirana. Za lansko šolsko leto je dobila Slovenija za šole 200.000 Din, istočasno pa Srbija in Črna gora 6.935.000, Bosna in Hercegovina 360.000, mala Dalmacija 720.000, Vojvodina pa 837.000. Ako bi ne prispevala Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za lansko šolsko leto okrog 185.000 Din, občina 250.000, zadruge, zasebniki in društva 150 tisoč dinarjev, bi bili brez šol. Zato je nujno potrebno, da se takoj pred začetkom šolskega pouka meseca oktobra preskrbi za krije in vzdrževanje še obstoječih in na novo ustanovljenih obrtnonadaljevalnih šol, da ne bo obrtniški naraščaj, ki je po zakonu obvezan obiskovati te šole, brez šolskega pouka.

— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Šolsko leto 1925/26 se prične v ponedeljek 14. septembra s. sv. maso ob 9. uri v Križankah. Po službi božji se zbere učenci in učenke v svojih razredih, da se jim razloži disciplinarni red in naznani urnik. V torek 15. septembra ob 8. se prične redni pouk. — Ponavljalni izpiti se vrše dne 9., 10. in 11. septembra. — V. I. deškem letniku je še nekaj mest prostih. Interesente poziva ravnateljstvo, da se zgleda najkasneje do sobote 12. septembra do 10. ure. — Lanski učenci II. letnika, ki so dovršili šolo z dobrim uspehom, so že vsi v službah. — Absolventi imajo pravico na dijaški rok. — Kdor 14. septembra ne pride v šolo in ustmeno ali pismeno ne opraviči svoje odsotnosti do 10. ure dne 14. septembra, bo črtan in se sprejme na njegovo mesto drug oziroma druga.

— Otvoritve meščanske šole v Ribnici so slavnostno praznovali preteklo nedeljo. Ribniška posojilnica ima glavno zaslugu za to lepo zgradbo, ki je ponos in velika kulturna pridobitev za vso Ribniško dolino.

Dane — v sredo zadnji dan „Hudožestveniki“ v Tolstojevi drami „Moč teme“. Kino Ideal.

Julijska krajina

— V Baški dolini dobijo kmalu električno razsvetljavo. Zgradijo domačo trdnjavo Struclje. Z električnim tokom bodo preskrbljeni kraj Slap, Idrija ob Bači, Podmelec in Sv. Lucija.

— Bivši avstrijski železničarji premišljajo na jug. Baje so že izdali odloki, da se vsi bivši avstrijski železničarji v Julijski Krajini premestijo v južne dežele. Zadebi bodo slovenski železničarji, ki imajo družine in ta ali oni imajo posesti ali hišico, pa naj odide sedaj v južno Italijo! Italijanska politika proti Slovencem je vedno bolj divja.

— Za povzdigo sadjarstva na Goriškem. V goriški trgovski zbornici se je vršilo posvetovanje, kako povzdigniti sadjarstvo v deželi. Navzoči so bili strokovnjaki in razvila se je živahna debata. Za umne sadjerejce je odbor določil za letošnjo jesen posebne nagrade. Pripravljajo se obsežne akcije v korist sadjarstva.

— Iz Marčane v Istri poročajo, da so imeli lansko leto vinskega pridelka nad 2000 hl, letos ga najbrže ne bo niti 100 hl. Občina bo imela tako škodo okoli 400.000 litr. Koruza je propadla vsled suše, ki je nastala v zadnjem času. Tako slabih časov ne poznamo izstrski kmet.

— V Puči vlada mrtvilo. Brezposelnost je večja kakor kjerkoli drugje, po Korzi ni nikake gneče več in prodajalci se zapirajo. Mnogi trgovci so odšli drugam, s trehujom za kruhom. Govorilo se je v zadnjem času o otvortitvi žravnice cementa ali v Puči se mnogo govori, stori se pa le malo ali nič. Popravila se stolna cerkev, ki je bila, kakor znano, pogorela.

— Pomagalo je. V Kaštelvnu v Istri je za župnika Italijana, ki je hotel cerkev popolnoma poitalijančiti, dasi je prebivalstvo izključno hrvaško. Šel je tako daleč, da celo sv. Cirila in Metoda v cerkvi prekrstil v sv. Petra in Pavla. Ljudje so se pritožili in cerkev je bila prazna, župnik zapuščen. Sedaj pa pridiga in moli zopet v domačem jeziku.

— Z višine 20 m je padel pri gradbi tvornice za stroje pri Sv. Andreju v Trstu delavec 24 letni Stefan Gustinčič. Obledel je mrtel. Gustinčič se je pred 14 dnevi poročil.

— Puljsčina brez dežja. »Starska Riječa« poroča iz Pule: »Čuemo, da je svuda bilo obilato kiše, ali kod nas još uvijek ni kaplje. Več su prošla puna dva meseca, da nema te blažene kiše.« Zato je koruza prezgodaj dozorela, pa tudi grozdje, toda tega —

— Gasilno društvo v Sežani — razpuščeno. Tržaška prefektura je razpustila prostovoljno gasilno društvo v Sežani, češ da se njegovo delovanje ne sklada z društvenimi pravili. Zajedno je prefektura zasedla vse imetje društva, ki je izročeno občinski upravi. Premoženja je okoli 200 tisoč litr.

— Lovska razstava v Gorici je bila otvorenja v nedeljo. Splošna je sodba, da nudi razstava toliko zanimivosti, da jo je prištevati med prvovrstne lovske razstave. Znanjanje je veliko za razstavo, katero posejajo tudi številni zunanji gostje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1925.

Turistična konvencija z Avstrijo. Turistični pogodi med Avstrijo in Jugoslavijo je priključen, kakor smo že zabeležili, tudi sporazum o turističnem obsejnim prometu. Ta sporazum določa svobodno turistično ceno na ozemlju obeh držav, v katere morejo pohajati turisti in smučarji z znatnimi olajšavami in mnogo manjšimi formalnostmi, kakor pa je to mogoče v običajnem prometu potnikov. Mejo svobodne cene določa sporazum na avstrijskem ozemlju od Peči pri Ratečah (1509) do železniške postaje Podkloster, nato vzdolž železniške proge proti Beljaku, od tu do Ledence in po poti preko Sv. Jakoba, Bistrice na Borovlje, Glinje, Žitarove (postaja), Sv. Stefan do postaje Pilberk in dalje vzdolž železniške proge so skupne meje. Meja svobodne cene na našem ozemlju se prične prav tako od Peči ter teče do Triglava vzdolž potoča Aleksandrove koče, Kredarice, Rjavine, na Mojstrano po poti v Dovje, Jesenice na Zirovnicu, Begunje, Tržič, Pristavo, Gorice, Predvdor, Kokro, Kravac, Sv. Ambrož, Stahovico ter skozi dolino Podvolovjek v Luče na Travniki, na Gor. Uršulo, od tu pa po poti preko Guštanj v Prevalje vzdolž železniške proge do skupne meje. Člani obojestranskih priznanih planinskih in smučarskih društev se lahko v teh svobodno gibajo na podlagi članskih izkaznic svojih društev, opremljenih s fotografijami in z označbo imena, poklica in stalnega bivališča. Te izkaznice so dolžni pokazati na zahtevo carinskim, finančnim in policijskim organom, v gostilnah in planinskih kočah pa se morajo vpisati v tujsko knjigo s točno označbo dneva prihoda. Na zahtevo se morajo izletniki podvreči carinskemu pregledu. Preko meje morejo iti samo peš, na smučeh ali pa v vlaku na dovoljeni železniški progi. Bivati smejo v deželi samo tri dni, izleti v skupinah nad 10 oseb pa niso dovoljeni. Svobodne turistične cene se imajo markirati, a društva morajo o tem svoje člane poučiti. Izven svobodne cene se dovoljuje uporaba železnice za prihod in povratek na ozemlju republike Avstrije proga Žitaravas — Pilberk. Na našem ozemlju je dovoljen direktni prihod iz Beguni do postaje Lesce in od Predvdora do postaje Kranj, kakor tudi uporaba proge Tržič — Zirovnica preko Kranja. Izstop iz vlakov Tržič — Zirovnica ter Žitaravas — Pilberk ni dovoljen pri prehodu skozi Kranj in Sinčovec. Pred uporabo železnice se morajo izletniki prijaviti železniškim ali obsejnim kontrolnim postajam v Lescah, Tržiču, Kranju, Prevaljah, Pilberku, Železnici Kapljali ali v Žitaravi. Prihod je dovoljen na vseh postajah vzdolž svobodnega pasu, izven pa postaja v Guštanju. Obe državi sporočita druga drugi imena priznanih planinskih in smučarskih društev, kakor tudi predmete in opremo, ki bi bile eventualno prepovedane. Dovoljeno je nositi običajno športno opremo, toda ne blago, ki je podvrženo carini, kakor tudi ne orožje, fotografske aparate in risalne priprave. Člena 7. in 8. sporazuma vsebujejo kazenske določbe za prestopke, člen 10. pa določa, da olajšave turističnega prometa v obsejnih conah ne veljajo za vojaške osebe, kakor tudi ne za lokalne organe, obsejno stražo in carinske kontrolne organe.

Trošarina na petijot. Generalna direkcija posrednih davkov je naenkrat proglasila petijot za vino in odredila najprej, da se pobira trošarina 25 Din. nato pa je zvišala na 35 Din. Ker ta odredba nima nobene zaslombe v zakonu, je posl. dr. Žerjav brzojavno protestiral pri ministru financ, zahtevajoč, da se pobiranje ustavi, pobrana trošarina pa vrne. Obenem je vložil v Narodni skupščini upit, kako je mogoče, da generalna direkcija brez zakonodajnega pooblastila uvaja nove davščine.

Zaveznika borba proti šetu prosvete. Pod bivšo vladjo je nosil napadalno zastavo proti sedanemu vodstvu prosvete v ljubljanski oblasti »Slovenec«, v zadnjih mesecih pa je prevzel »Sturmtrompet« »Narodni dnevnik«. Glavni urednik tega lista išče potom »Slovenca« priči, ki naj bi doprinele dokaze resnice za klevete, ki jih je ta list nagromadil na šefa prosvete. Ta ugotovitev je važna in zanimiva po politični strani. Lahko je časopisno obrekovati, ko pa pride obrekovalec pod nož dokazovanja pred sodiščem, je pa druga stvar.

Iz državne službe. Imenovan je za računskega uradnika pri inspektoratu ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani višji računski svetnik v pokojju Josip Skalar; premeščen je iz Maribora k agrarnemu uradu v Ljubljani arhivar Simon Rižnar; od okrajnega glavarstva v Veliki Kidinji je premeščen k okrajnem glavarstvu v Malgaj veterinar Dragotin Imfieri.

Učiteljske vpokojitve. Vpokojeni so: Učiteljica v Laškem Friderika Cehner, šolski upravitelj v Smarju pri Ljubljani Fr. Lebal, učiteljica v Smedniku pri Kranju Ana Petrovič, učiteljica v Sori pri Kranju Avgusta Erbežnik, učiteljica v Št. Vidu pri Ptuj Klotilda Pirh in šolski upravitelj pri Sv. Florijanu, okraj Slovenjgradec Ivan Cigler.

Nove poštne znamke. Ministrstvo pošte in brzojava je izdelalo načrt za nove poštne znamke. Ključje za te znamke bodo izdelani na Dunaju, znamke same pa se natisnejo v državni tiskarni v Beogradu.

Sm odvetnika dr. Tume. Italijanski dezertir. Vojaški avditor v Trstu Palotti je izdal proti sinu nekdanjega goriškega odvetnika dr. Tume tiralico, ker je obtožen dezertiranja. Odvetnik dr. Tuma je bil rojen na Kranjskem. Njegova proš-

nja za italijansko državljanstvo je bila odklonjena, na kar je dr. Tuma zapustil Gorico in se preselil v Ljubljano. Kako torej more biti sin dr. Tume italijanski dezertir?

Nove cigarete. Uprava državnih monopolov se je odločila izdati novo vrsto luksurijskih cigaret. Nova cigareta bo nosila ime »Karagiorgie«. Nove cigarete bodo v pločevinastih škatljah in sicer po 10 in 20 komadov v vsaki. Cena cigareti bo Din 1.50.

TRI
Zvečer se umazano perilo namoči v TRI-raztopini
zjutraj se izkuha, z majhno količino ZLATOROG-terpentin mila opere, izplahne in perilo je

TRI
čisto duhteče belo dišeče
Tvornice ZLATOROG MARIBOR

Vreme. Vremenske opazovalnice napovedujejo za četrtek: lepo, suho, nekoliko toplejšje vreme. — Vobče je baje pričakovati lepo jesen. — V ponedeljek so bile vse naše planine globoko v dolino zasnežene, sneg se večer ni popolnoma izkopnel. Včeraj je bilo skoro po vsi Evropi oblačno, jasno je bilo samo v Beogradu, Rimu in Innsbuku. Najvišja temperatura so imeli v Rimu 18°, najnižjo pa v Innsbuku 3°.

Smrtna kosa. V državni bolnici je umrl g. Josip Pitamic, carinski uradnik v pokojiu. Pokojnik je bil doma iz Tolmina. Bil je vnet narodnjak in navdušen naprednjak. Kot predsednik odbora NRS za ljubljansko okolico se je z vsem prepričanjem zavzemal za ustanovitev Narodnega bloka in je bil pri zadnjih skupščinskih volitvah eden najvnetejših agitatorjev za kandidate Narodnega bloka. Kot prijeten družabnik, poštvovalen prijatelj je imel širok krog znancev in prijateljev, ki so ga vsi visoko cenili. Pogreb je danes popoldne ob 17. iz javne bolnice. Bodi vrlu možu ohranjen časten spomin! — Umrl je g. Fran Florijančič star., eden najzaslužnejših naših gasilcev, odklikovan s svetinjo za civilne zasluge. Ljubezen do bližnjega je bil glavni smoter njegovega življenja. Zato so ga povsod imeli radi in ga uvaževali. Pogreb bo v četrtek ob 16. iz bolnice. Vrlu možu bodi ohranjen hvalen spomin! — V Ptuj je pri vestnem izpolnjevanju svoje službe nemodoma preminil g. Leopold Breznik, montažni nadzornik družbe »Transformator« v Ljubljani. Blag mu spomin!

Iz Amerike. Dne 28. julija je v Jolietu avtomobil povozil rojaka Fran Kuhlja. Obležal je mrtev na licu mesta. Pokojnik je bil star 37 let, doma iz Gorenjskega Križa pri Žužemberku. — V kraju Center je preminul rojak Vencel Eržen, v kraju Lloyd 22-letna Franciška Švigelj, Pokojnica je zapustila moža in dva otroka. — V Livingstonu je umrla Marija Sornig, stara 55 let, doma iz Bučne na Gorenjskem. — V Pittsburghu je umrl rojak Fran Baša v starosti 37 let. Rojen je bil v Smirjah na Notranjskem.

Koledar podmladka društva »Rdečega križa« za šolsko leto 1925/26. je izdal in založil glavni odbor »Crvenega krsta (Rdečega križa)« v Beogradu. Koledar nosi na čelu sliko prestolonaslednika kraljeviča Petra kot pokrovitelja organizacije podmladka društva »Rdečega križa«. Vsebinsko koledarja, ki je prvi te vrste v naši državi, je zelo zanimiva. Koledar priobčuje članke in poučno čtivo o cilju in namenu organizacije, lepe slike in razne poučne rečenice. Koledar obsega 160 strani in stane pet dinarjev. Dobiva se pri glavnem odboru »Podmladka društva Crvenega Krsta« v Beogradu in Zagrebu.

Samomor v Zagrebu. Iz svojega stanovanja v Draskovičevi ulici št. 29 v Zagrebu je s četrtega nadstropja skočil na tla bančni uradnik Blaž M. in obležal mrtev na licu mesta. Vrnili se je dan popreje z dopusta. Vzrok samomora ni znan. Samomorilec je star 30 let in ni poročen. Truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Strelna ubila dva brata. V Fojnici v Bosni je v petek popoldne divjala silna nevihta. Med nevihto je treščilo v brata Salika in Nemana Omerčevića, ki sta delala na polju. Obležala sta mrtva na licu mesta. Zanimivo je, da se v bližini stojičima ženama in otrokom ni primerilo ničesar.

Raparski napad v vlaku. Na prvi postaji iz Zagreba proti Pnjavoru sta dva

oborožena bandita v vlaku napadla spedečega trgovca Achsa Mešića in ga prisilila, da jima je izročil ves denar. Odvzela sta mu 25.000 Din in izginila predno je mogel trgovec pozvati pomoč.

Gospodine vpoševajte! Naše milo znamke »Gazela« se izdeluje iz najfinjših snovi, ki perilo ne škodujejo. Zato perete z njim brez truda ter dosežete, da je perilo rez snežnobelo.

Senzacionalen proces v Beogradu. Pred beogradskim sodiščem se je pričela v petek zanimiva razprava proti Radenu Petroviću, ki je umoril svojo ženo, jo zakopal pod pod, postavil nanj posteljo in tam več dni mirno spal. To je bila njegova druga žena, dočim s prvo niti ločen ni. Obtožen je bil radi umora, radi bigamije in radi ponarejanja raznih listin. Pri razpravi je Petrović priznal svoj zločin, zagovarjal pa se je, da ga je izvršil v afektu. On je svojo ženo zelo ljubil, nasprotno je ona bila hladna proti njemu. To ga je natrlo k zločinu. Obsojen je bil radi umora na deset let ječe, radi bigamije na dve leti ječe in radi ponarejanja na dve leti ječe.

Smrt vled ugriza steklega psa. V selu Plano pri Bileću v Hercegovini se je dogodil tragičen slučaj. Maro in Petra Savica, brata in sestro, je ugriznil stekel pes. Ker ni bilo zdravniške pomoči in seljaki niso polagali dogodka nikake pažnje, sta brat in sestra v strašnih mukah umrla.

Smrt zloglasnega roparja. V Bileću, neposredni bližini Mostarja, je orožniška patrulja našla na roparsko tolpo ter jo pričela obstrjevati. V borbi je bil ustrelen glavni tolpe, proslut ropar Mujo Vučević. Našli so ga težko ranjenega. Dasi je živel še dve uri, ni spregovoril besedice. Pri njem so našli žig z napisom »Odbor za neodvisnost Črne gore«. V boju je bil ranjen še en ropar, ki pa je pobegnil. Orožniki tolpo zasledujejo. Vučević je bil strah in trepet vse Hercegovine.

KINO IDEAL
predvaja od četrta 10. t. naprej
Človek, ki dobiva kľofute.

Pretrčljiva drama v 7 dejanjih po istoimenskem romanu Leonida Andrejeva. V glavni vlogi **LOU CHANEY** znan iz filma »Grbec iz Notre Dame«.

Predstave od nedeljah ob 11. dop. in ob 3., 4.5., 6., 8. in 9. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 6., 8. in 9. uri.

Iz Ljubljane

Nekoliko besedi o obrežjih Ljubljane. v sredini mesta. Prešli smo nastopne vrstice, ki jih, ker so pisane v interesu našega mesta, rade volje priobčujemo: Sprito nedostajanja kreditov ni mogoče poglabiti in urediti struge Ljubljane v mestu še sedaj tako, da bi bila izvršitev teh nujnih del v korist higijene in v olajšavo mesta. Vse tarnanje glede te zadeve ostane torej brezpredmetno dotlej, dokler ne bo na razpolago potreben denar za omenjeni namen. Različna naplavljenost nesnaga in visoka trava v strugi reke napravljata slab vtisk že na domačina, ki mu je vsa stvar več ali manj jasna, a naravnost neugodnega morata napraviti na vsakega tujca, ki to vidi in mu ni znan vzrok nedovršeni del v strugi reke. In kaj naj si mi. ali nepoučen človek o nepopolnem smradu, ki ga provzroča vsa nesnaga, kadar ni v strugi dovolj vode in se vse suši! Toda pustimo strugo, katere neurejenost je kolikor toliko opravičljiva, ter pogledimo, ali sta obrežja na obeh straneh reke taki, da bi lahko rekli: razmeram ustrežajoči in zadostno urejeni sta! Kamorkoli človek pogleda, kupčki smeti in različnih odpadkov, s katerimi izvestne stranke brez vsake prave potrebe, brez vesti in tudi brez kazni tako pridno zalagajo obrežja. Ta neumeestna razvada se bo morala kar najodločneje zatreti. Smeti in vse drugo, kar ne spada več k hiši, samo v mestni voz za smeti in nikamor drugam! In dalje: ali ni še skrajni čas, da bi se odstranilo s obrežij vsa-

kratne bočice neše, koprive, nepotrebni bežeg in najrazličnejši plevel? V tem ostru je zlasti zanimiv n. pr. del levega obrežja od zmajsega do skoro šentpeterskega mostu. Oh, kao bujno rasto tam navedene rastline, tako bujno, da bi delale gotovo čast celo največji pustinja. Da imajo pod visokim plevelom seveda tudi podgane in druga golazna prijetna priležajšča, je več kot gotovo. Toda dovolj o tem! Svetujemo: Z ozirom na olajšavo mesta bi bilo treba najprej ves zankrni in nadležni plevel, ee že ne izkopati, vsaj pokositi, ga spraviti, na kup, posušiti in zažgati, da bi se uničilo čim več semena in se zabranila nadaljna razpioditev plevela še drugod, ter odstraniti sploh vsi nesnaga s obrežij. Obrežji sami pa bi se morali čimprej regulirati n. zasejati s travo. Seveda bi morala nato mestna občina tudi najstrožje prepovedati, da bi se pasla vespovsod po obrežjih, kakor sedaj, perutnina. O tem, kako lepo je s travo poraslo obrežje, se lahko prepriča vsakdo, če si ogleda del obrežja pod drevoredom ob splošni državni bolnici. Sedanje mestno gerentstvo, ki je pokazalo že večkrat, da je pametnim nasvetom iz občinstva, mnogo dostopnejše kot prejšnji gosposdarji na magistratu, naj bi izvolilo naročiti mestnemu gradbenemu uradu, da to zadevo primerno uredi.

Jubilej dela in zvestobe. Štiridesetletnico svojega zvestega službovanja pri tvrdki M. Pakić v Ljubljani (lastnik V. H. Rohrmann), ki je bila ustanovljena pred 103 leti, praznuje danes znanj trgovski uslužbenec g. Martin Jenko, čvrst in čil. Pač redek jubilej. Čast takemu delu in zvestobi. Še na mnoga leta!

Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 1. do 7. septembra beleži to-le: Umrlo je 19 oseb, 9 moških in 10 ženskih. Smrti vzroki: nalezljive bolezni 2, jetika na sopih 5, rak in druge zle novotvorbe 2, vnetje možganske mrene 1, bolezen na srcu 2, driska in vnetje črevesa 1, starost 2, smrt vled nezgode 2, druge bolezni 2. Med tem časom se je rodilo 6 otrok, 5 dečkov in 1 deklica. Naznaniene nalezljive bolezni: skup. tifoz, bolezni 1, škrlatinka 2.

Znižanje cene kruha v Ljubljani. Mestno tržno nadzorstvo je pozvalo ljubljanske peke, da v najkrajšem času znižajo ceno kruha, ker bi sicer bilo mestno tržno nadzorstvo prisiljeno ceno kruha diktirati. Toliko v vednost občinstvu. Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani, dne 7. sept. — »Mačka v žaklju« ne bo kupil — tako je rekel neki mladenič, star približno 20 let, srednje postave — posestnikovem sinu Matiji Seliskarju, ki je stal pred velesejnim, držeč v roki kolo. Mladenec se je namreč pogajal s Seliskarjem za kolo in ker je bil ta voljan, da je prodaja, je zahteval, da mu dovolji poizkusno vožnjo, izustivši zgoraj omenjeno krilatko. Seliskar mu je šel na lim in mu je posodil kolo. Mladenec je sedel nanj in bliskoma odrinil. Seliskar ga ni videl več... Sedaj policija prebrisana tatu išče.

Tatvine. V gostilni Černe na Sv. Petra cesti št. 85 sta bila ukradena dva rdeča namizna prta, vredna 150 Din. — Kupčevalcu z živili in sadjem Franu Erklavcu je bil na Pogačarjevem trgu ukraden 300 Din vreden vozček. — Pleskarju Vinku Remškarju z Olince je bila ukradena usnjata denarnica z manjšo svoto denarja in raznimi listinami. Povel šentjakobskega pevskega zbora se pozivljajo k pevski vaji, ki se vrši v četrtek 10. t. m. ob 20. uri zvečer v šentjakovski sobi. Po vaji razgovor o zborovih zadevah. 1623.n

TA JE PRAVA IZ KATERE SE NAPRAVI DOBRA KOLINJKA KAVA.

Naš oddelek na praškem velesejmu

V torek 8. t. m. se v navzočnosti našega odpravnika poslov v Pragi, oboja kraljevskega poslanstva, oboja generalnega konzulata in češkoslovaških zastopnikov gospodarskih ter industrijskih krogov odpravi naša izložbena sekcija na praškem velesejmu. Otvoritev izvrši naš generalni konzul g. Svetozar M. Rašić, podpredsednik odbora za prireditve naše sekcije na razstavi. Priprave za razstavo naših izdelkov in produktov so že končane. Od glavnih razstavljalcev je treba omeniti našo upravo državnih monopolov tobaka, ki razstavi svoje produkte: tobak v listih, mešani tobak in razne vrste cigaret. Razstava tobaka bo dala izložbi poseben značaj ter bo obenem nudila sliko te vrste naše državne industrije. Poleg gotovih kmetijskih proizvodov, ki bodo zastopani, predvsem žita, sadja in predvsa, je treba omeniti tudi razstavo naše turističke, zlasti pa Jadranske, ki je prireja naša Jadranska Straža v Pragi s sodelovanjem Jugoslovenske-češkoslovaške lige. Odbor za prireditve naše razstave se ni bal truda, da posveti vso pozornost naši turistiki ter upa, da bo s to razstavo mnogo pripomogel k njenemu razvoju. Naša sekcija bo postavljena poleg francoske ter bo vsled svoje raznolikosti gotovo vzbujala pozornost, tembolj, ker je to naše prvo sodelovanje na veliki in splošno znani mednarodni gospodarski prireditvi.

Proti odebelelosti deluje a kolosalnim uspehom samo **VILFANOV ŠAJ** kar priznava vsi strokovnjaki — Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji — Proizvajalec: Kem. pharm. laboratorij **Dr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204

Iz Celja

Celjski občinski svet ima danes v sredo ob pol 9. uri v mestni posvetovalnici redno občinsko sejo. Na dnevnem redu so poročila z raznih odsekov.

Umrla je v Jurčičevi ulici gospa Marija Tsch. roj. Putič, v 81. letu starosti. Pokojnica je bila pranečakinja nekdanjega ljubljanskega knezofskofa Wolfa.

Tečaj za stenografo namerava prirediti Trgovsko društvo v Celju. Tečaj se bo vršil, če se bo prijavilo zadostno število interesentov.

Tisočletnico hrvatskega kraljevstva je Celjsko sokolsko društvo prosavilo na praznik 8. sept. s predavanjem v društveni telovadnici.

Otvoritev Celjske koče. V nedeljo 6. t. m. se je slovesno vršila otvoritev Celjske koče pod Tovstom. K planinski prireditvi se je zbralo mnogo prijateljev planinstva, bilo pa bi jih gotovo še mnogo več, če bi vreme bilo ugodnejše. Okrog 12. ure je celjski opat g. Jurak blagoslovil kočjo. Po blagoslovljenju je navzoče pozdravil načelnik celjske podružnice SPD gosp. Božo Plahuta ter orisal zgodovino Celjske koče. Govorili so nato gg. Sirec, kot zastopnik celj. obč. sveta, ki je z županom imel veliko razumevanje ter krepko podprl novo zgradbo koče, načelnik savinske podružnice SPD g. Kocbek ter načelnik mariborske podružnice SPD ravatelj Zupančič. Ob svirvanju godbe se je po otvoritvi razvila lepa planinska zabava, ki je trajala v nočne ure.

Tržne cene 1. septembra. (V Din.) Meso: Govedina 16—18, teletina 16—18, svinjina 25—30, slanina 29—32, mast domača 34, ameriška 31, prekajeno meso 30—32. — Mleko: 1 l na trgu 2.50, na dom dostavljeno 3 Din. Kruh: 1 kg belega kruha 6.50, črnega 5.50. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 4, 1. II. 2, hrusk 6 do 10, breskev 10 do 12, češpelj 5, sliv 4. — Kurivo g premoaga črnega 48, rjavega 24, m³ trdih drv 132, 100 kg 38, 100 kg mehkih 28.

— Našla se je dolga damska verižica za uro. Poljsnila pri upravi Slov. Naroda.

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!!

Specijalna trgovina perila
HED. SARC, LJUBLJANA,
SELENBURGOVA ULICA 5
Opreme za neveste
Pralnica in likalnica! — Perilo za gospode po meri! 3000

Zahvala.

Podpisana se najpričrèneje zahvaljujem g. FRANU ZADNIKARJU, uslužbencu Narodne tiskarne, ki je našel in mi izročil mojo zgubljeno damsko verižico.
Ljubljana, 9. septembra 1925. Ivana Petroč

Elektromonter

z večletno prakso pri zgradbah sklopnih naprav, vodih visoke in nizke napetosti, postavljanju transformatorjev, montaži strojev in generatorjev, samostojna moč, so išče za takol.

Akviziter

za elektromaterijal, dobrovpeljan in po Sloveniji znan, dobi takojšnje nameščenje. Ponudbe z referencami je vpslati na upravo lista pod AKVIZITER-3303

Franc Florijančič, star.
odlikovan s srebrno svetinjo za civilne zasluge,
danes popoldne po kratki in mučni bolezni preminul.
Pogreb dragoga pokojnika bo v četrtek ob 16. uri iz mrtvašnice drž. splošne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.
Slava njegovemu spominu!
Ljubljana, dne 8. septembra 1925.
Odbor
ljubljanskega prostovoljnega in reševalnega društva.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg šte. 6
ker ima že nad
11,000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.
Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatve. Posojila daje le proti polni varnosti na knjižbo in proti poročilu.
Telefon šte. 9. 23 L. Telefon šte. 9

Gospodarstvo

Vinski trg

Trgovina z vinom pri nas ni posebno zvezna. Radi splošne gospodarske krize je domači konzum nazadovol. Starih zalog do nove trgate ne bomo mogli razpečati. V kvantitetnem pogledu so izgledi nove letine precej dobri, dočim o kakovosti novega vina še ni mogoče sklepati. Cene notrajo v Zagorju med 8—10, v Primorju bela vina 8—10, na otoku Krku črna vina 5—6 Din, bela vina 6—7, dalmatinska 5—7 Din. V srednji in južni Dalmaciji je vino malone razprodano. Na Visu, Pelješcu in v Kaštelih se lahko dobi še nekaj sto hektolitrov vina. V severni Dalmaciji ga je še okrog 14000 hl na prodaj. Cene vina so zadnje čase poskočile. Pri črnem vinu od 20 na 40 Din po odstotku alkohola, pri belu od 35 na 45, pri belem od 50 na 55 Din. Hercegovina notira vina iz l. 1923 Din 7, črna vina Din 5, vina iz l. 1924 Din 6—6.50, črna vina Din 4.50.

Inozemska tržišča. Izgledi letine v Avstriji so se poslabšali glede na kakovost in količino. Količina novega vina bo tudi pri najlepšem vremenu komaj dobra. Cene burgenlandskih in spodnje-avstrijskih vin se gibljejo med 85—90 grošev liter. Na Madžarskem je toplo vreme zadnjih dni zelo dobro vplivalo na grozde in letina bo zelo dobra po kakovosti in množini. Kupčije se sklepajo za nova vina že po maksimalni ceni 2500 mK liter. Cene mošta se bodo gibale pri minimalni ceni 2000 mK liter, nekateri pa kalkulirajo s cenami od 1000—1500 mK liter. Na Češkoslovaškem so izgledi nove vinske letine povoljni. Veletrgovina z vinom počiva. Cene kažejo padajočo tendenco. Tudi v Istri so izgledi letošnje trgate dobri. Z izvozom iz Istre se ne more računati. Značilno za draginjo vina v Istri je, da stane tamošnji teran že pri vinogradniku 3 lire liter. Na Reki je trgovina z vimo bolj zvezna. V mestu samem je v skladiščih okrog 20,000 hl silijskih vin, 15—16 odstotka silijskih vina notrajo 11—12 lire hektoliter. Grški se obeta zelo dobra vinska letina. Na otokih se je trgavev že pričela, kvantum ni tako velik kakor lani. Radi velikega povpraševanja je bilo vino že ob trgate drago. Dobra bela, 14.5 odstotka muškata vina notrajo 30—32 holandskih goldinarjev hektoliter.

Naš devizni trg

Devizno tržišče je zadnji teden ozivel, toda na poseben način. Doslej je bilo finančno ministrstvo, odnosno Narodna banka preobložena z devizami. Samo v petih dneh je bilo v Beogradu pred enim mesecem na borzi tujih deviz nad 200 milijonov. Od srede, zlasti pa v četrtek se je položaj spremenil. Spekulacija se pripravila za napad na devizne zaloge, ki jih je zbrala Narodna banka. To pomeni spremembo taktike. Politika je ostala ista: na vsak način izbiti finančnemu ministrstvu inicijativno iz rok in odpreti na stečaj vrata špekulacij. Ali pa more imeti špekulacija uspeh dimes, če ga ni imela včeraj? Ona sonda zdaj teren. Morda misli: lahko je finančnemu ministru absorbirati čedalje večje devizno zalogo. Dinarjev je mnogo. Toda ministrstvo naj dobavlja blago. Tega pa ni v izobilju. Največ za polgrodu milijard dinarjev. Doslej smo pošiljali na denarni trg blago, ker smo mislili, da Narodna banka ne bo dajala dinarjev brez konca in kraja. Neki član uprave je hotel na zadnji plenarni seji Narodne banke postaviti mejo, do katerih bi mogla Narodna banka odkupovati tuje devize. Toda njegov predlog ni bil sprejet. Plenum je ostal pri starem naziranj, da je treba ohraniti stabilizacijo, obenem pa nadaljevati akcijo za porast dinarja v etapah. Meje intervencije se ne smejo določiti, pač pa je treba utrditi načela stabilizacije in sicer z zakonom.

Kolkof dinarjev lahko spravi špekulacija v borbo proti stabilizaciji? Morda eno, v nobenem slučaju pa ne nad dve milijardi, ker nima toliko gotovine. Dunaj sicer lahko prodaja dinarje, ki jih nima ali ki jih upa časoma dobiti toda lanska špekulacija s francoskim denarjem je dunajske finančnike spametovala. To se že kaže. Dunaju ne diši nov eksperiment. Špekulacija brez Dunaja pa ni izključena. Toda v tem slučaju bi bila še slabša. Špekulanti, ki mečejo danes na denarni trg dinarje in kupujejo tuje devize, zlasti zagrebški, so slabo računali. Dunaj se ni opustil svojega namena, da eksportira porast dinarja, kadar se pojavi. Dotlej bo pa mirno čakal in je malodaj svojih dinarjev 4 do 6% obresti, ki mu jih plačujejo naše banke, dasi drže brez kakršnikoli obresti pri Narodni banki malone eno milijardo dinarjev. Poleg tega je nastala tudi ovira. Največji del povpraševanja v Ženevi je nastopil radi odkaza kreditov v italijanskih lirah, ki so jih dobile naše banke od italijanskih po Mussolinijevi naredbi. Zato je povsod veliko povpraševanje po lirah, da bi bilo mogoče vrniti kredite. Mnogi Italijani, ki so obrnili liri trenutno hrbet in se zatekli k dinarju, odnosno vojni odškodnini, se vračajo zdaj nazaj, ker so že inkasirali dobiček. Dinar stopi kot granitna skala, kakor je dejal finančni minister dr. Stojadinović. In stal bo, dokler bo toliko pameti, kolikor sredstev za stabilizacijo.

— Kaj naj stori hmeljar v jeseni? Ko je hmeljar obral svoj pridelek, ga posušil, pobasal in prodal, potem se naj vrne zopet na hmeljišče in ga naj pripravlja za prihodnje leto. Predvsem je potrebno hmeljevo smukati raz droge; pri tem delu je pa hmeljske trte naj ne odrežemo do korenike, nego se naj zvijajo v klobčice, da dozorevajo. Ob tej priliki se namreč steno rezervne živilne snovi iz trt v koren-

ko, kjer čakajo do prihodnje vegetacije. 2.) Dozorela hmeljevka se odreže in spravlja na velike kope ter se sežiga z vsemi drugimi ostanki in odpadki. S tem delom se uniči vsa zalega mnogih hmeljskih škodljivcev. To sežiganje naj bi bilo za vse hmeljarje obvezno. 3.) Hmeljski drogi se naj postavljajo v piramide — pa tako, da jih potem ne podere vsak vetrič. 4.) Med goldingom zasajeni pozni hmelji se globoko izkoplje in se pusti jama potem čez zimo odprta. 5.) Grebeni v hmeljnikih se odpravijo in v nsatle brazde se polaga pravilno ali hlevski ali umetni gnoj. Prvi se naj potepta in pokrije z zemljo, drugi pa lahko ostane nepokrit — ali se pa tudi rahlo pokrije z zemljo. 6.) Skrben hmeljar je jeseni naroča potrebno množino hmeljskih drogov za prihodnjo spomlad. 7. Moder hmeljar vporablja letošnji obilni dohodek na pameten način; tvori si namreč zaklad za slabo leto, katerega sigurno sledijo dobrim. On ne pijančuje z ženo in otroci cele noči po raznih gostilnah, kakor se je to — žaliloz — zgodilo l. 1923. A. P. — g. 31. poročilo o hmelju. Nürnberg 7. sept. 1925. Dovoženih 400 bal — zelo malo razpoložanje — pri malem prometu za 20 M nižje.

— g. Hmeljarsko društvo je razposlalo inozemskim strokovnim časopisom sledeče poročilo: Zalec v Savinski dolini, dne 7. 9. 1925. Obiranje hmelja je končano in je množina pridelka nekoliko manjša, kot se je čenila. Hmelj je večinoma lepe zelene barve in je najboljše kakovosti — le morda 10% je rjavkaste barve, kar ga je peronospora napadla. Kupčija je bila zelo živahna in hmeljarji so radi oddajali svoj pridelek. Vsega pridelka je okrog 90% že prodanega po cenah od 130 Din za 1 kg. Danes je nekoliko mirnejše. — Društveno vodstvo.

— g. Najnoviji broj „Bankarstva“ za mesec septembra izišel je i u njemu, pored ostalog nalazimo sledjeći biran sadržaj: Ljubomir St. Kosier: Naš finansijski položaj; Dr. Lazar Marković: Ekonomsko-finansijski program Narodne Radikalne Stranke; Dr. Milan M. Stojadinović: Aktualna finansijska pitanja; Dr. Djuro Šurmin: Naše finansijske; Kosta Todorov: Ekonomska budućnost Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca; Miloš S. Mokosović: Dr. Stojadinović i njegovi finansijska politika; Nikola Berković: Nekoliko riječi o našoj opštoj finansijskoj i valutnoj situaciji; Conte Volpi di Misurata: Les relations économiques entre l'Italie et Yugoslavia; Dr. Vlada T. Marković: Iz državnog gazdinstva; Oskar Weismayer: Moje mišljenje o radu Ministra Finansijsa dra. M. M. Stojadinovića; Alojzij Tykač: K finančnemu položaju Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca; S. D. Alexander: Finansijska politika i naša industrija; Dr. O. Franges: Financijska politika i poljoprivreda; Nikola Stanarević: Zakon o neposrednom porezu i akcionarska društva; Dr. Gustav Gregorin: Porast dinarja z ozirom na naše državno gospodarstvo; Dr. Stevan Popović: Industrijski krediti; Ing. Djordje Sokolović: Državno dobro Belje; Dr. Franco Pavlić: Mir moneta — mir sveta; Dr. Pero Mitrović: Aktualna ipanja našeg pomorstva naročitim obzirom na Sjeverni Jadran; Kosta P. Miroslavljević: Privredne teškoće Vojvodine; Marko Bauer: Osvrtno na rad Ministra Finansijsa dra. M. M. Stojadinovića; Dušan Uzelac: Sadašnji kurs dinara i sadašnja životna skupoca; Dr. Milan Ulmansky: Finansijska politika i sadašnja životna skupoca; Dr. Milan Ulmansky: Finansijska politika dra. M. M. Stojadinovića; Ing. Rade Lah. Finansijska politika naše vlade, Hronika i drugo. — Ova revija odlično uređuje, broj saradnika popeo se na blizu dvije stotine. — Godišnja pretplata 200 dinara. — Glavna Administracija „Bankarstva“ nalazi se u Zagrebu, Maravska 30.

— g. Jugoslovenska naročila v Škodovih tovarnah. Po informacijah iz Prage so dobile Škodove tovarne na letošnjem velesejnu večja naročila za ureditev električne centrale v Crnobranu (?) in klavnice v Ljubljani. Za nadaljnja naročila se vrše pogajanja. Na našem velesejnu je prišlo to reči do veljave eno največjih čeških podjetij, kar je posebno važno za naše bodoče trgovinske stike s CSR odnosno za razmerje med češko industrijo in ljubljanskim velesejmom.

— g. Za trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. Beogradska industrijska zbornica je poslal včeraj svojim članom sledeči komunik. Začetkom oktobra se prično trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Pred začetkom pogajanj predlože delegacije ena drugi liste svojih želja, da se dobi takoj spočetka točen pregled o medsebojnih zahtevah. Kakor vse druge korporacije, predloži tudi zbornica delegacije naše države listo želja naših industrijalcev. Predlogi industrijalcev naj bodo opremljeni z dokumentalnimi podatki iz sedanjih tarifnih postavk in onih, izpod katerih ne moremo skleniti pogodbe, kakor tudi o produkcijskih stroških za naše in češkoslovaške fabrikate, v čeških izvoznih cenah itd. Opozorjamo tudi naše gospodarske korporacije odnosno trgovsko in industrijsko zbornico v Ljubljani, da se zavzamejo pri predstojateljih pogajanjih za to, da interesi slovenske industrije in trgovine v trgovinski pogodbi s CSR ne bodo prizadeti tako, kakor so bili deloma prizadejeni z Avstrijo.

— g. Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave raznih vijakov; do 14. septembra t. l. ponudbe glede dobave elektromotorja in različnega elektromaterialja, glede dobave raznih tiskovin; do 18. septembra t. l. ponudbe glede dobave hrastovih plohov. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu direktije državnih železnic v Ljubljani — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. septembra t. l. pri direktiji državnih železnic v Subotici glede dobave plinskega kot-

la; pri direktiji državnog rudnika Breza glede dobave 1000 kg olja za mazanje. Dne 25. septembra t. l. pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave zakovic za pločevino (Blechmeten), za sode (Fassmeten) in bakrenih zakovic (Blechmeten aus Kupfer). Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

— g. Dobava. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave vodokaznega stekla, glede dobave raznih čopičev, glede dobave karbida v kosih, glede dobave stearinskih sveč in loja; do 14. septembra t. l. ponudbe glede dobave gorilnega olja, glede dobave kopalne gobe; do 18. septembra t. l. ponudbe glede dobave svinčenih zaliv, glede dobave blaga za zavese, glede dobave snažilnih rutic. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenu direktije dr-

žavnih železnic v Ljubljani. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 22. septembra t. l. pri mariborskem vojnom okrogu v Mariboru in pri komandi mesta v Slovenski Bistrici glede dobave mesa. Dne 23. septembra t. l. pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri komandi mesta v Ptujju glede dobave mesa. Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah in v pisarni intendature dravske divizijske oblasti v Ljubljani. — Dne 28. septembra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave raznega materiala (ščetke, kamena soda, platno, krpe za čiščenje, sukanec, klej, usnje, terpentin itd.); pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave plinskih cevi; dne 29. septembra t. l. pa glede dobave bronca. — Predmetni pogoji z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

To in ono

Goreči petrolejski vrelci v Romuniji

Dnevno zgori 300 vagonov petroleja.

V Moreni, v neposredni bližini Ploeste v Romuniji gori že več tednov močan petrolejski vrelci in požara skoraj ni mogoče ugasiti. Ogromni stebri dima se dvigajo na mestu, kjer so dnevno uničene zaloge petroleja milijonske vrednosti. Ogrozene ozemlje je obdano od straz. Če postane vetrovno, napolni dim vse ozračje in skoraj onemogočuje dihanje. Človek se lahko približa do 200 metrov ognju bruhačemu žrelu. Velikanski oblaki dima se vaze iz žrela, v slučaju ugodnega vetra je videti tudi ogromne zublje, čijih odsev rdeči nebo.

Do sedaj še ni znano, kako je ogenj nastal, po mnenju nekega inženjerja pa vsled vrtnanja. Povodom vrtnanja tega petrolejskega vrelca je nastala silna erupcija, močnejša kot običajno. Pritisk je bil tako silen, da je poleg kamenja zletelo v zrak vrtnalo orodje. Kos jekla je priletel na kamen, ki je dal iskro in v tem hipu so se vneli petrolejski plini. Nekaj minut nato je bilo že vse v plamenih, Sicer so lokalni požari v petrolejskem ozemlju na dnevnem redno, vendar se jih je do sedaj posrečilo vedno lokalizirati. To pot je zavzel ogenj vsled silne erupcije take dimenzije, da na gasenje sploh ni bilo računati.

Izračunalo se je, da ogenj požre dnevno okoli 300 vagonov surovega olja v vrednosti enega milijona lej. Petrolej je last ameriško-romunske petrolejske družbe in ta se je sedaj obrnila na vojno ministrstvo za pomoč. Iz Bukarešte je bila odposlana cela baterija, ki je bombardirala vrelce, hoteli jih zasuti z zemljo. Toda zgodilo se je ravno obratno. Dva možnarja sta vrelce obstreljevala in posledica je bila, da se je žrelo še bolj razširilo. Goreči petrolej je sedaj z elementarno silo bruhal na dan. Prizor je bil naravnost romantično grozen, ko so ognjeni zublji segali skoraj do neba. Od dneva bombardiranja je nato poteklo 10 dni, vrelci je goril dalje, dnevno uničevanje ogromne zaloge petroleja. Sedaj so zasnovali drug načrt: V daljavi 40 metrov so v globini 5 metrov pričeli graditi predor. Če se posreči predor izgotoviti, potem bo od spodaj navzdol tekoči petrolej tek v tunel in tako bo ogenj omejen. Zopet je preteklo deset dni, tekem katerih so gradili tunel. Čim so bili delavci oddaljeni samo še dva metra od vrelca, se je tunel napolnil z petrolejskimi plini in dela niso mogli dokončati. Odprtino predora so zaprli z jeklenimi vrati. Nakopičeni plini pa so povzročili eksplozijo, pri kateri je bilo več oseb ranjenih. Eksplozija pa je imela mal uspeh: Petrolej je pričel vreti skozi predor in tako se dnevno reši 2 do 3 vagona petroleja, kar pa je le neznatna množina v primeri s količino, ki dnevno zgori. Petrolejska družba je sedaj razpisala 1 milijon lej nagrade onemu, kateremu se posreči požar ugasiti. Družba je prejela nebroj fantastičnih načrtov, ki pa so večinoma neizvedljivi. Sedaj gradijo nov tunel v globini 10 m in oddaljenosti 50 m. Če se tudi ta polkus ponesreči, potem je računati, da bo trajal ogenj še leta dolgo.

Žalostna kronika

Umor očeta. — Umor moža.

V mestu Senta v Vojvodini je v četrtek dopoldne odigral krvav dogodek. Komaj 18 letni Josip Parti je že več let živel v prepripi s svojim očetom. Mladenič ni mogel gledati kako je oče mučil vso rodbino. O veliki noči je oče napadel mater, naka se je zavzel sin zanj in jo branil. Oče ga je nato pogal iz hiše. Sin je nato vstopil v službo ter se preselil k sorodnikom. V sredo je izvedel, da se v četrtek zjutraj njegov oče pelle v Cantavir. Sin je izkoristil očetovo odsotnost ter šel domov, odšel pa je na željo domačinov že ob 8. zjutraj od tam, da se ne bi srečal z očetom. Odšel je na polje s trdnim namenom, da odstrani očeta s sveta. Pri sorodnikih je ukradel sekuro ter se skril v koruzno polje poleg ceste. Ko se je njegov oče pripeljal mimo i priskočil ter zadal nič hudega sivečemu očetu 7 udarcev s sekuro po glavi. Vsi udarci so bili smrtni. Konji so se splašili in zdrveli z vozom dalje do hiše, kjer se je voz zvrnil, truplo pa je padlo v cestni prah. Morilec se je nato sam javil ožnikom.

Sličan zločin, se je odigral v selu Poljane pri Novi Gradici. 57 letna starka Andja Stojanović je s sekuro umorila svojega 66 letnega moža Gjura Stojanovića. Slučaj je zelo zagoneten in še niso odkrite vse podrobnosti. O njem poročajo tako-le: V petek opoldne je bilo v Novo Gradici javljeno, da leži v hiši Gjura Stojanovića na smeteh popolnoma okrvavljeno truplo. Na lice mesta je takoj odšla sodniška in

zdravniška komisija. Ko so prispeli tja, se jim je nudil grozen prizor. Starček Gjura Stojanović je ležal na trebuhu ves okrvavljen. Tekom preiskave je komisija ugotovila, kje se je odigralo krvavo dejanje. Najverjetnejše je, da ga je žena med spanjem udarila s sekuro po glavi. Rana je vodoravna in ker je Stojanović velik človek, njegova žena pa nasprotno zelo majhna, je sklepali, da ga ni mogla ubiti v prepripi, temveč, da ga je umorila v spanju. Orožniki so ženo prišli baš ko je hotela sestiti na zagrebški vlak. Bila je takoj prepeljana v zapor. Pokojni Stojanović je bil svojačasno v Ameriki, kjer si je pridobil precejšnje premoženje, katero pa je vse prepisal nase. Zato so se doma vedno prepirali in sin Sava je očeta večkrat pretepel. Dne 30. t. m. bi se morala poroti sinu vršiti razprava, ker ga je med prepripi s sekuro udaril po roki. Iz te okolnosti se sklepa, da je zločin izvršil sam sin, da pa je mati krvavo vzela nase.

Jesensko blago

za obleke najnovejših vzorcev
Drago Schwab, Ljubljana.

Moltke je molčal tudi pred sultanom

Moltke se je mudil kot stotnik okoli l. 1830, v Turčiji. Dne 19. januarja 1837 ga je sprejel v avdienci takrat vsega močnejši sultan Mahmud II. Avdienca se je izvršila v kloku, s katerega je bil dvignil razgled po vsem morju. Turški samodržec je ponosno sedel v sijajni obleki na naslonjaču, podobnem prestolu, ko je Moltke vstopil. Moltke se je priklonil po predpisanih odredbah, naka ga je sultan nagovoril. Hvalil je pruskega kralja in prusko armado. Moltke je razumel le malo turško, zato mu je sultanov govor prevedel njegov dragoman. Navzroč dostojanstveniki so gledali na pruskega oficirja z veliko napetostjo, pričakujoč odgovora. Toda Moltke je bil molčč človek že takrat in se je samo prav vidljivo priklonil. Sultan se ni dal motiti po tem brezbesednem odgovoru, marveč je pripovedoval Moltkeju o svojih delih in je izrekel upanje, da ostane Moltke dolgo časa na dvoru in da mu bo pomagal. Moltke se je zopet priklonil. Prinesli so šatulo, v kateri je bil izredno cenjeni red »Nišan«. Moltke je pustil etul zaprt, ga držal k prsim, naka je sultan zaklical: Pokažite mu ga in vprašajte ga, ali mu je všeč? Sultan je mislil, da spravi tako Moltkeja do govora, pa se je motil. Ko je imel Moltke krasen red na vratu se je pojavil na njegovem obrazu samo prijeten smehljaj in zopet se je dvorljivo priklonil. To je bilo vse in tako je ostalo do poslovitve. Turški sultan pa ni bil morda nevoljen na Moltkeja, marveč ga je naprosil za potovanje po Bolgariji in Romuniji in svojih okolici je rekel: »Srečen bi bil, ako bi imel na svojem dvoru ljudi, katerih jeziki so tako molččji in katerih oči tako glasno govore.«

Strašna osveta ljubosumne žene

Pred gubernskim sodiščem v Moskvi so imeli pretekli mesec rešiti nenavaden slučaj: grozno maščevanje ljubosumnih žena. V skurignosko bolnico je bila svojačasno prepeljana mlada žena iz sela Maslov, ki je imela strahovito ožgan ves spodnji del života. Nesrečna žena Marija Alješina je v bolnici podlegla poškodbam, pred smrtjo pa je izpovedala, da je postala žrtev treh ljubosumnih žena, Sadikove, Prusove in Suvorove, ki so jo iz osvete polile z azotovo kislino.

Alješina je tri leta stanovala pri zakoncih Sadikovih. Zadnje čase je pričela Sadikova sumiti, da ima njen mož ljubavno razmerje z Alješino. Sum je rodil prepripi, grožnje, pretep. Alješina, videč da je v hiši odveč, se je pred vedno bolj agresivno Sadikovo preselila k drugemu seljaku. Zdele se ji je, da je na ta način zadeva zanj najbolje rešena, ko se je nekega lepega dne nenadoma pojavila v njenem stanovanju Sadikova ter jo nasiloma izvelkla iz hiše, rekč: Pojdi, pojdi lepota na ulico, moram s tabo obračunati.

Pred hišo sta bili prijateljici Sadikove, Prusova in Suvorova. Prusova je zagrabila Alješino, jo vrgla na tla in jo čvrsto držala. Suvorova je izročila Sadikovi steklenico z neko tekočino in vse tri so pričele z nesrečne žrtve trzati obleko. Sadikova je nato odprla stekleničko in je Alješino polila po nogah in trebuhu. V steklenici je bila azotova kislina. Alješina je vsled strašnih bolečin pričela glasno kričati, naka se je zbralo vse selo. Nihče pa ni pri-

stopil, da bi nesrečno ženo iztrgal iz rok bestialnih žena. Vse selo se je očividno naslajalo na tem pogledu. Na sodišču je neki starejši seljak dogodek pojasnil takole: »Mislim smo, da je to navadni prepri in pretep med ženskami.«

Sodišče je spoznalo obtoženke krivim in obsodilo vsako na pet let ječe v samotno celico. Z ozirom na dejstvo, da nobena izmed obsojenih žena nima nobene izobrazbe, je bila Sadikovi kazni znižana na dve leti. Suvorovi in Prusovi na eno leto ječe. Kazen bodo obsojenke nastopile šele v novembru, ker je bila za časa obravnave baš žetev.

Ameriške roparice

»Chicago Tribune« poroča, da se razvija delavnost ameriških bandit vedno hujše. V Zedinjenih državah so izvršile skupine organiziranih žensk v mesecu avgustu 230 drznih roparskih napadov in tatvin. Ena izmed voditeljic je stara šele 20 let, je zelo lepa, močna ženska in je absolutno vseučiljša. Pravijo, da se je vrgla med zločinke samo iz nagnjenja po izrednih doživljajih. Pred kratkim je prišla v neko banko v malem mestu države Illinois in tam potegnila revolver ter ustrelila blagajnika, ki se ji je približal. V bližini so bili policijski funkcionarji, toda njej se je posrečilo z dobrim plenom zbežati. Policija ne ve več, kaj storiti, zato se organizira, kakor smo že poročali, privatna obramba proti zločinstvu. Zveza prodajalcev draguljev v Chicagu je razpisala nagrado 70,000 lir za vsakega tatu, ki bo ubit zasačen pri tatvini v prodajalnah. Bankirji so ponudili 100 tisoč lir za vsakega tatu, ki bo ubit v bankinih poslopih. Pred nekaj dnevi je bilo napadeno posestvo Francoza Roberta Maurerja. Člani njegove družine so odšli v Chicago in on je ostal doma s tremi služabniki. Prihrumela je tatinska banda na konjih, obkrožila posestvo in poglavar je zahteval, da naj se Maurer uda. Ta ni hotel tega storiti, naka se je pričel boi. 8 oseb iz skupine tatov je bilo ubitih in težko ranjenih, preostali pa so premagali Maurerjevo obrambo, ubili gospodarja in dva služabnika ter izropali posestvo. Dognalo se je, da so izvršile to ženske roparice.

Smrt pod vlakom. V Italiji je zadnje čase mnogo slučajev, da se obupani ljudje mečejo pod vlak, ki je razmesari. Te dni je počakal na vlak pri Vidnu v Furlaniji 51letni znani obrtnik Francesco Gervasi ter se zagnal pod stroj. Truplo je bilo grozno razmesarjeno.

Angleški parnik potopljen. Iz Havra poročajo, da se je pripetila na krovu angleškega parnika »Courcet« eksplozija, ki je razbila parnik na dva dela. Parnik je začel greti in se je potopil. Nekaj oseb se je rešilo.

Zapustil štiri številke za loterijo. Vpokojen sodniški pisarniški uradnik Kajetan Alori v Firenzi se je obesil. Pokojnina je bila majhna in prodajalca z likerja, ki jo je otvoril, je šla slabo. Zapustil je pismo in napisal svojem štiri številke, katere naj stavi v loterijo. One o obesencu ne smejo pozabiti.

Z vžigalicami sta se igrala dva dečka v vasi Kirchweil pri Inomostu. Stala sta pri oknu blizu senika in metala drug drugemu prižgane vžigalice. Vnelo se je seno, pihal je veter, kmetije so bili okoli vasi po svojih poslih zaposleni in tako se je ogenj lahko z naglico širil, zasel je vse hiše in končno je pogorela cela vas.

Nesreče na gorah. Po visokih planinah se dogajajo sedaj v poletnem času dan na dan nesreče, ki zahtevajo človeške žrtve. Te dni sta bili v francoskih Alpah dve težki nezgodi. Na Col des Egrins je padlo šest turistov čez petdeset metrov visoko skalno steno. Vsi so se ubili. Na Petit Mon Blanc se je ponesrečila neka dama.

14 avtomobilskih nesreč na en dan. Pariški listi so beležili v sredo 14 avtomobilskih nesreč, ki so se pripetile 1. t. m. v Parizu in na deželi. Pet oseb je ubitih, 39 težko ranjenih.

Splošni kongres za dete. V Ženevi je bil odprt v ponedeljek splošni kongres za dete. Udeležujejo se ga zastopniki iz 58 dežel. Kongres je otvoril v navzočnosti 600 delegatov švicarski zvezni svetnik Haeblerlein. Naglašalo je, da bodo juridične in zakonodajne odredbe, s katerimi se ima baviti kongres, učinkovale le takrat, ako se uveljavijo v vseh obmejnih državah ali po celnem svetu. Istočasno je bila otvorjena mednarodna razstava za skrbstvo dojenčkov. Razstava podaja nazorno sliko o razvoju skrbstva za dojenčke v najvažnejših evropskih deželah.

Protj porokam z Evropejkami. Siamski kralj je izdal na siamske dijake v Angliji poslanico, v kateri jih svari pred porokami z Evropejkami. Pravi, da je bilo že mnogo porok Siamezov z belimi ženskami, pa ti zakoni niso bili nikdar srečni. Razmerje v naši deželi so različne od evropskih in Evropejke, ki so se poročile s Siamezi, ne morejo nikdar premagati želje: Vrniti se v rojstne kraje. Siamski kralj pravi dijakom, da naj nikar ne omlatovažujejo domačih žensk in naj se spominjajo, da ne Evropejec in ne Siamez, ki spoštujeta samega sebe, ne poročita nikdar žene drugega plemena.

Klub grdih žensk. Dobiti ženske, ki bi priznale, da so grde, ni tako lahka stvar. Vendar pa se je v Ameriki ustanovil pred kratkim klub grdih žensk, ki šteje baje že precej članic. Za vstop v ta klub ni treba baš, da je ženska na poseben način grda, marveč zadoščajo navadne telesne nerednosti. V klubu so tega mnenja, da marsikatera grda ženska prekaša s svojim duhom in inteligenco lepo žensko. Treba pa, da si z eleganco, finim obnašanjem, lepim glasom in z visoko inteligenco nekako zakrijejo svojo nelepoto obraza in končno si pridobi v družbi še večjo veljavnost nego fizična krasota. Balzac je rekel, da je grda ženska ljubezni vse hujše dostopna kakor krasotica in da se da ljubiti tako, da se kar izgubi v ljubezni.

Gradbeno podjetje ist. vestnega in spretnega knjigovodjo ali knjigovodkinjo

Prednost imajo knjigovodje penzionisti uradov. Znanje strojeplisa potrebno. Nastop službe takoj. — Ponudbe na upravo lista pod: „Knjigovodja-3302.“

Aprovizacija direkcije drž. željeznica u Zagrebu potrebuje cca.

500 vagona ogrijevnog drva l-a bukove cjepanice. Ponude najkasnije do 15. septembra o. g. sa naznakom cijene ab vagon tovarna stanica poslati na upravo gornje aprovizacije, Petrinjska ulica 38. 3236

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

specijalni predmeti brez konkurence

blago za gospode in dame, 173-1.
zajamčeno iz čiste volne
čvrste kvalitete in najmodernejših vzor-
cev razpošilja po jako nizkih tovarniških
cenah več nego 40 let kot strogo solidno
svetovno znano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO,
Palackeho třída 12.

Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.

Naznanilo preselitve.

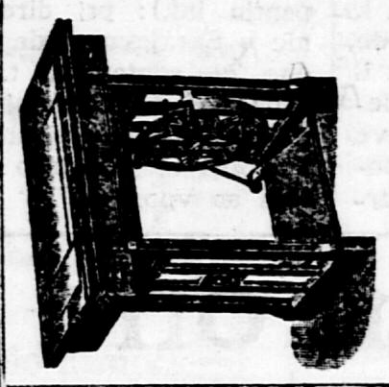
Cenjenim odjemalcem, kakor tudi vsemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem se s svojo trgovino na sv. Petra cesti št. 95 preselil v renovirani in zelo povečani lokal v lastni hiši v

Komenskega ulici št. 36, in gospodom čevljarjem javljam, da bom v par dneh prejel vse čevljarstvo orodje iz inozemstva, ter po najnižjih cenah čevljarstvo potrebščine. Tudi sem že prejel velikansko zalogo raznih inozemskih podplatov vseh vrst in veliko navadnega gornjega in galanterijskega usnja po najnižjih cenah.

Za do sedaj izkazano mi naklonjenost se vsem cenjenim odjemalcem najtopleje zahvaljujem ter se priporočam za nadaljnja cenjena naročila, ali cenjene obiske na kar beležim z odličnim spošt.

Na debelo! Matevž Turnar Na drobno!
— trgovina usnja in čevljarstva potrebščin —
Ljubljana, Komenskega ulica št. 36. 3334

Edino najboljši šivalni stroji so le
Josip Petolinca
znane GRITZER, ADLER,
PHONIX za ročno, obrt in
industrijo. — Posamezni deli za
stroje in tolesa, Lamerz igle.
LJUBLJANA 144-1.
blizu Prešernovega spomenika

Obnovite naročnino!

Strojna mizarska delavnica

v bližini Ljubljane se pod ugodnimi plačilnimi pogoji odda v najem oziroma se PRODA. Poizve se pri ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3. 169-L

Najnovejši opohalni izum, petrolejska plinska svetiljka

AIDA z Avrovo žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela luč.
Neznatna poraba petroleja
Sve. l. kakor elektrika!
„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorišč, vrtov itd. „AIDA“ je prikladen za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekte! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

ŠVARC i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Iščemo zaupne zastopnike. —
— Zahtevajte takoj prospekte! —

Modna trgovina

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

jesenska prodaja

po znatno znižanih cenah.

Svila:

Crep de Chine šir. 95 cm, m. preje D 68, preje D 56 „ 85 „ 76
„ la težka nova kvaliteta „ „ 98
„ „ preje D 138 „ 118
„ „ najfinejši „ 198 „ 160
Pongis pralna svila šir. 90 cm, preje 72 „ 64
„ „ 90 „ 80
„ „ 116 „ 100
Surova svila, m. „ „ 69
Otomani svila za damske plašče!
Velika izbira raznih crepov in svil — naj-novejši vzorci!

Baržun:

Velour Chiffon, Panne, Pannette, modni baržun in nakit za modistke!

Rokavice:

tricot zimske „ „ D 19
glace „ „ 58
švedske „ „ 69
nappa „ „ 98

Nogavice:

svilen flor „ „ 19

Bluze:

jumper svilen, že po „ „ D 68
bluze Opalbatist „Kazak“ dolga „ „ 98
„ iz pralne svile „ „ 188
„ iz surove „ „ 198
Velika izbira platnenih jopic in telovnikov — najnovejši vzorci!

Za otroke:

perilo za novorojenčke, nogavice, rokavice, pletene jopice po znižanih cenah!

Razprodaja otroških obloko za vsako sprejemljivo ceno!

Za gospode:

srajce barv. z 2 ovrat. sedaj D 79 preje D 84 „ 98 „ 115
„ bele s pique prsi „ „ 90
nogavice modne „ „ 19
rokavice trikot zimske „ „ 22
„ „ glace „ „ 96
„ „ nappa „ „ 100
„ „ švedske „ „ 110
naramnice že od „ „ 10
modni pleteni telovniki „ „ 238

Oglejte si brezobvezno zalogo! — Zahtevajte vzorce! — Pošilja se po pošti!

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in poslovanju, namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 10 din.

MALI OGLASI

Zonitve, denosovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda 10 din. Najmanjši znesek 10 din.

Službe

Blagajničarka
vajena tudi vseh pisarniških del — išče službo v mestu ali na deželi. — Dopisi pod „Blagajničarka/3262“ na upravo „Slov. Naroda“.

Gospodična
izurjena v mešani trgovini — išče mesto na deželi. — Ponudbe pod „Trgovina/3277“ na upravo „Slov. Naroda“.

Šivilja za perilo
se priporoča in pride na dom. — Ponudbe pod „Šivilja/3317“ na upravo „Slov. Naroda“.

Absolvent
trgovske šole, več slovenskega in nemškega jezika — išče službo. — Ponudbe pod „Absolvent/3310“ na upravo „Slov. Naroda“.

Deklica
17 do 20 let stara, zdrava, snažna, lepega vedenja — se sprejme za pospravljanje boljših solj in vajena mora biti tudi pri otrokih. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“.

Postrežnica
poštena, ki je že služila kot hišna — se sprejme pri manjši rodbini za čas od 7. do 16. ure — proti dobri plači in hrani. — Predstaviti se v Puharjevi ulici 14. I. nadstropje (za Narodnim domom). 3321

Dijak (-inja)
se sprejme na hrano in stanovanje. — Ponudbe pod „Dijak/3313“ na upravo „Slov. Naroda“.

Prodaj

Proda se salonska garnitura
posamezno ali skupno — radi selitve. — Dopisi na upravo „Slov. Naroda“ pod „Garnitura/3264“.

Starinska peč
lepa, okrogla, bela — se proda. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“.

Neenrečnine

Enonadstr. hiša
35 minut oddaljena od glavne pošte — se proda. Kupcu je takoj na razpolago stanovanje 2 sob in kuhinja. Ponudbe pod „Ugoden nakup/3266“ na upravo „Slov. Naroda“.

Stanovanja

Vdova
s sinom išče stanovanje ene sobe s kuhinjo. Plača dobro. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Vdova/3278“.

Stanovanje
s tremi sobami se v najkrajšem času odda. — Naslov pove uprava „Slov. Naroda“.

Dijak (-inja)
se sprejme na hrano in stanovanje. — Ponudbe pod „Dijak/3313“ na upravo „Slov. Naroda“.

Stanovanje

1-2 sob s kuhinjo išče ožojnik; event. tudi v bližini Ljubljane. — Ponudbe pod „Stanovanje takoj/3312“ na upravo „Slov. Naroda“.

Kateri hišni gospodar
bi odstopil starejšemu gospodu sobo in kuhinjo ali vsaj prazno sobo v mestu; plača za par let vnaprej. — Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Sredina mesta/3305“.

Posojila

Posojila
20 do 30.000 Din dam dotičnemu, ki mi preskrbi stalno službo; bi stanovanje 1-2 sob s kuhinjo. — Dopisi pod „Posojilo/3267“ na upravo „Slov. Naroda“.

30.000 dinarjev
posodim podjetju, ki mi preskrbi stalno službo; event. vstopim kot družabnik. — Ponudbe pod „Posojilo/3314“ na upravo „Slov. Naroda“.

Pouk

V privatni pouk
gošči sprejemem tri učence. — Ponudbe pod „Št. guren/3258“ na upravo „Slov. Naroda“.

Kleparski vajenec
se sprejme proti dogovoru. — Stanko Kezele, galanterijsko in stavbno kleparstvo, Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 3. 3246

Učenka

15 let stara, močna, želi vstopiti v trgovino v mestu ali na deželi kot vajenka. — Ponudbe pod „Vajenka/3311“ na upravo „Slov. Naroda“.

Pouk jezika:
francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine, srbo-hrvatiščine v tečajih in privatnih urah — po direktni metodi. Poučevanje saro kvalificirano osebo je. Istotam točno prevajanje v omenjene jezike. — Pojasnila in vpisovanje do 20. t. m. v Beethovnovi ulici 7 (zgradba čekovnega urada) pritišč. je, levo, od 5.—6. popoldne. — Prof. S. Jeras. 3306

Trgovski lokal

po možnosti da je poleg gostilne ali restavracije v mestu ali na deželi v večjem industrijskem kraju — se išče v najem. — Pismene ponudbe pod „Prometni kraj/3288“ na upravo „Slov. Naroda“.

Razno

Redka prilika!
Da zmanjšam veliko zalogo čevljev, prodajam od danes naprej vse vrste, posebno pa ostanke, pod lastno ceno, toda samo toliko časa, dokler traja zaloga. Nikdo naj ne zamudi te izredno ugodne prilike za nakup čevljev. — Hinko Seljak, Prešernova ulica 52 (na sproti glavne pošte. 3243

Hrana!

Buffet univerze „Dvorec priporoča okusen obento čerjo za 15 Din dnevno. 165/L

Blagajne
„Wertheim“ in JEKLE NE DENARNE OMA RE za vzdrževanje — priporoča Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova c. 18. 102/L

Suhe gobe
M. GERSAK, Ljubljana Kongresni trg 10. 129/L

Največja zaloga

in najcenejša dvokolesna motorji, otroški vozički, šivalni stroji, pnevmatiki, Ceniki franko. Prodaja na obroke „Tribuna“ F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 160/L

Ako se hočeš

hitro in bogato poročiti, ne pozabi inserirati v „Slov. Narodu“!

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

zidarskih in težaških del

v mestni klavnici in sicer: preuredbo prašičje in velike klavnice z vsemi prizidki, napravo konjske klavnice, nove kutelije, predhladilnice, hladilnice, strojarne, kotlarne itd.

Vse potrebne podatke je dobiti proti vrnitvi nabavnih stroškov od dne 9. septembra 1925 dalje med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Lingarjeva ulica št. 1./III. levo.

Ponudbe je vložiti najkasneje dne 22. septembra t. l. do 12. ure v mestnem gradb. uradu.

V LJUBLJANI, dne 5. septembra 1925.

Mestni magistrat ljubljanski.